

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)
Кафедра менеджменту та адміністрування
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Удосконалення управління фінансовим потенціалом організації,
на прикладі ТОВ «Білий Берег».

Виконав(ла): студент(ка) 4 курсу, групи БМзс-41
спеціальності 073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Нежива О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник Кирич Н.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль Мосій О.Б.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри Сороківська О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент Паляниця В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Сороківська О.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 29 » січня 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю 073 Менеджмент
(шифр і назва спеціальності)

студенту Неживій Оксані Олегівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. *Тема роботи* Удосконалення управління фінансовим потенціалом організації, на прикладі ТОВ «Білий Берег».

Керівник роботи д.е.н., проф. Кирич Н.Б.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від « 28 » січня 2026 року № 4/9-68

2. *Термін подання* студентом завершеної роботи червень 2026

3. *Вихідні дані до роботи* _____

Статут підприємства, фінансово-бухгалтерська звітність підприємства, довідкові матеріали

4. *Зміст роботи* (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретичні засади управління фінансовим потенціалом організації.

2. Аналіз фінансового потенціалу та оцінка ефективності його управління в ТОВ «Білий берег»

3. Шляхи удосконалення управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег».

4. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці.

5. *Перелік графічного матеріалу* (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)

Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом. Роль фінансового

потенціалу організації в системі управління. Динаміка основних показників діяльності

ТОВ «Білий берег» за 2023 - 2025 роки, тис. грн. Види економічної діяльності ТОВ «Білий

берег». Комплексна система заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим

потенціалом ТОВ «Білий берег». Оцінка ризиків діяльності ТОВ «Білий берег» за рівнем

ймовірності та впливу. Показники рентабельності ТОВ «Білий берег» 2024-2025 роки.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
БЖД, основи охорони праці	доц. Окіпний І.Б.		

7. Дата видачі завдання 29 січня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Вступ	лютий 2026	виконано
1	Розділ 1 Теоретичні засади управління фінансовим потенціалом організації	березень 2026	виконано
2	Розділ 2 Аналіз фінансового потенціалу та оцінка ефективності його управління в ТОВ «Білий берег»	квітень 2026	виконано
3	Розділ 3 Шляхи удосконалення управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег»	травень 2026	виконано
4	Розділ 4 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	травень 2026	виконано
5	Висновки	травень 2026	виконано
6	Бібліографія	травень 2026	виконано

Студент

(підпис)

Нежива О.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Кирич Н.Б.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Нежива О.О. Удосконалення управління фінансовим потенціалом організації, на прикладі ТОВ «Білий Берег».

Кваліфікаційна робота бакалавра: 70 сторінок, 6 рисунків, 8 таблиць, 11 формул, 2 додатки, 33 літературних джерела.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування, оцінювання та управління фінансовим потенціалом підприємства.

Об'єкт дослідження: процес управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег».

Метою даної роботи є обґрунтування теоретичних та методичних засад оцінювання фінансового потенціалу організації, проведення комплексного аналізу ТОВ «Білий берег» та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Методи дослідження – аналіз і синтез, порівняння, системний підхід, економіко-статистичні методи, фінансово-коефіцієнтний аналіз, метод інтегральної оцінки, графічні та табличні методи представлення результатів дослідження.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання розроблених рекомендацій у діяльності ТОВ «Білий берег» з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

Результати дослідження можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «Білий берег».

Ключові слова: управління, потенціал, фінансові ресурси, аналіз, фінансовий потенціал, економічна оцінка, прибуток, господарська діяльність.

SUMMARY

Nezhyva O.O. Improving management of an organization's financial potential (case study: LLC «Bilyi Bereh»).

Bachelor's degree thesis of 70 pages, 6 pictures, 8 tables, 11 formulas, 2 appendices, 33 references.

The subject of investigation is a set of theoretical, methodological and practical aspects of the formation, assessment and management of the financial potential of an enterprise.

The object of investigation is the process of managing the financial potential of LLC «Bilyi Bereh».

The aim of the work there is to substantiate the theoretical and methodological principles of assessing the financial potential of an organization, conduct a comprehensive analysis of LLC «Bilyi Bereh» and develop practical recommendations for improving the efficiency of managing the financial potential of the enterprise.

The methods of investigation are analysis and synthesis, comparison, systematic approach, economic and statistical methods, financial and ratio analysis, integral assessment method, graphical and tabular methods of presenting research results.

The practical significance of the work lies in the possibility of using the developed recommendations in the activities of LLC «Bilyi Bereh» to increase the efficiency of financial resource management, strengthen financial stability, and ensure the long-term development of the enterprise.

The results can be implemented into activities of LLC «Bilyi Bereh».

Key words: management, potential, financial resources, analysis, financial potential, economic assessment, profit, economic activity.

ЗМІСТ

Вступ	7
Розділ 1 Теоретичні засади управління фінансовим потенціалом організації	10
1.1 Сутність, структура та роль фінансового потенціалу в системі управління організацією	10
1.2 Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації	17
Розділ 2 Аналіз фінансового потенціалу та оцінка ефективності його управління в ТОВ «Білий берег»	27
2.1 Загальна характеристика господарської діяльності товариства	27
2.2 Аналіз фінансового стану товариства	35
Розділ 3 Шляхи удосконалення управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег»	42
3.1 Обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом товариства	42
3.2 Економічна оцінка запропонованих заходів щодо розвитку фінансового потенціалу товариства	49
Розділ 4 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	58
4.1 Долікарська допомога при ураженні електричним струмом	58
4.2 Проведення інструктажів з охорони праці	60
Висновки	64
Бібліографія	67
Додатки	70

ВСТУП

Сучасні умови господарювання характеризуються високим рівнем нестабільності економічного середовища, посиленням конкуренції, зростанням фінансових ризиків та необхідністю швидкої адаптації підприємств до змін зовнішніх та внутрішніх чинників. У таких умовах ключовим фактором забезпечення сталого розвитку суб'єктів господарювання виступає ефективне управління фінансовими ресурсами та формування достатнього рівня фінансового потенціалу. Саме фінансовий потенціал дозволяє підприємства забезпечувати безперервність виробничо-господарської діяльності, підтримувати платоспроможність, інвестувати у розвиток та зміцнювати конкурентні позиції на ринку.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що фінансовий потенціал є інтегрованою характеристикою фінансових можливостей підприємства. Він відображає рівень забезпеченості ресурсами, ефективність їх використання та спроможність до самофінансування та розвитку. Раціональне управління фінансовим потенціалом дозволяє мінімізувати фінансові ризики, оптимізувати структуру капіталу, забезпечити фінансову стійкість та підвищити рентабельність діяльності підприємства.

Особливої ваги набуває дослідження питань оцінювання та управління фінансовим потенціалом на прикладі конкретного суб'єкта господарювання, що дає змогу поєднати теоретичні положення з практичними факторами їх реалізації. У бакалаврській роботі об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність ТОВ «Білий берег», яке здійснює діяльність у сфері виробництва та реалізації м'ясної продукції. Аналіз фінансового потенціалу даного товариства дозволяє виявити наявні проблеми та визначити перспективні напрями його розвитку.

Метою роботи є обґрунтування теоретичних та методичних засад оцінювання фінансового потенціалу організації, проведення комплексного аналізу

ТОВ «Білий берег» та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено вирішення таких **завдань**:

- розкрити економічну сутність та структуру фінансового потенціалу організації;
- дослідити методичні підходи до його оцінювання та управління;
- надати загальну характеристику господарської діяльності ТОВ «Білий берег»;
- провести аналіз фінансового стану товариства;
- визначити основні проблеми управління фінансовим потенціалом;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності його використання;
- здійснити економічну оцінку запропонованих заходів.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування, оцінювання та управління фінансовим потенціалом підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег».

Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: аналіз і синтез, порівняння, системний підхід, економіко-статистичні методи, фінансово-коефіцієнтний аналіз, метод інтегральної оцінки, графічні та табличні методи представлення результатів дослідження.

Інформаційною базою роботи слугували нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем управління фінансовим потенціалом, фінансова звітність та внутрішні дані ТОВ «Білий берег».

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розроблених рекомендацій у діяльності ТОВ «Білий берег» з метою підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення довгострокового розвитку підприємства.

Структура роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі розглянуто теоретичні засади управління фінансовим потенціалом організації. У другому розділі проведено аналіз фінансового потенціалу та оцінено ефективність його управління в ТОВ «Білий берег». У третьому розділі обґрунтовано напрями удосконалення управління фінансовим потенціалом товариства та здійснено економічну оцінку запропонованих заходів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ

1.1 Сутність, структура та роль фінансового потенціалу в системі управління організацією

У сучасній економічній науці проблематика управління фінансовим потенціалом організації набуває особливої актуальності у зв'язку з ускладненням умов господарювання, підвищенням рівня невизначеності та посиленням вимог до фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Для дослідження фінансовий потенціал доцільно розглядати не лише як сукупність фінансових ресурсів, а як складну динамічну систему, інтегровану в загальну систему стратегічного управління організацією.

Фінансовий потенціал організації є однією з ключових категорій сучасного фінансового менеджменту. Оскільки, саме він відображає сукупні можливості суб'єкта господарювання щодо формування, акумулювання та ефективного використання фінансових ресурсів у процесі здійснення господарської діяльності та реалізації стратегічних цілей розвитку. У сучасних умовах ринкової економіки фінансовий потенціал виступає не лише кількісною характеристикою фінансових ресурсів, а й якісним показником рівня фінансового управління, здатності організації забезпечувати фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність.

У системі фінансового менеджменту фінансовий потенціал розглядається як інтегральна категорія, що поєднує ресурсний, результативний та управлінський фактори фінансової діяльності. З одного боку, він характеризує обсяг і структуру фінансових ресурсів, якими володіє або може залучити організація, а з іншого - ефективність механізмів фінансового планування, контролю та аналізу. Такий підхід дозволяє оцінювати фінансовий потенціал не ізольовано, а у взаємозв'язку з фінансовими результатами та рівнем досягнення стратегічних орієнтирів розвитку.

Особливого значення фінансовий потенціал набуває в контексті стратегічного фінансового управління, де він виступає базою для формування фінансової стратегії організації. Саме рівень фінансового потенціалу визначає можливості реалізації інвестиційних програм, впровадження інновацій, диверсифікації діяльності та підвищення конкурентоспроможності. У даному випадку фінансовий потенціал розглядається як обмежувальний та водночас стимулюючий фактор розвитку, що визначає межі економічного зростання організації.

Крім того, фінансовий потенціал відіграє важливу роль у забезпеченні економічної та фінансової безпеки організації. Достатній рівень фінансового потенціалу дозволяє знижувати вплив зовнішніх ризиків, своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури та забезпечувати безперервність господарської діяльності. У працях вітчизняних та зарубіжних науковців підкреслюється, що саме ефективне управління фінансовим потенціалом є передумовою довгострокової стабільності та сталого розвитку організації.

У працях І.О. Бланка фінансовий потенціал розглядається як стратегічний фінансовий ресурс, який визначає межі економічного зростання та ринкову вартість підприємства. Такий підхід дозволяє розглядати фінансовий потенціал у тісному зв'язку з концепцією вартісно-орієнтованого управління.

Наукові підходи до трактування сутності фінансового потенціалу можна систематизувати за кількома напрямками. Ресурсний підхід акцентує увагу на кількісних параметрах фінансових ресурсів та джерелах їх формування. Представники цього напрямку (А.М. Поддєрьогін, М.Г. Чумаченко) розглядають фінансовий потенціал як фінансову базу діяльності організації, що визначає її платоспроможність, інвестиційні можливості та рівень фінансової незалежності.

Функціональний підхід зосереджується на здатності організації забезпечувати ефективне функціонування фінансового механізму. В даному випадку, фінансовий потенціал пов'язується з фінансовим станом підприємства, його ліквідністю, прибутковістю та фінансовою стійкістю. У межах цього підходу

особлива увага приділяється фінансовим процесам, методам аналізу та інструментам управління.

Найбільш обґрунтованим є системно-інтеграційний підхід, відповідно до якого фінансовий потенціал розглядається як складова загального економічного потенціалу організації, що формується під впливом внутрішніх ресурсів, управлінських рішень та зовнішніх інституційних умов. Такий підхід дозволяє враховувати взаємозв'язок фінансового потенціалу з виробничим, інноваційним і кадровим потенціалами.

Отже, фінансовий потенціал організації - це складна, багатогранна система, яка визначає не лише поточний стан підприємства, а й його здатність до виживання та розвитку в майбутньому.

Структура фінансового потенціалу організації повинна розглядатися як багаторівнева система. На макрорівні вона визначається умовами функціонування фінансового ринку, податкової та грошово-кредитної політики держави. На мікрорівні фінансовий потенціал формується під впливом внутрішніх фінансових ресурсів, фінансової стратегії та якості управління.

Складові фінансового потенціалу організації - це сукупність взаємопов'язаних елементів, які формують фінансові можливості суб'єкта господарювання. Також, складові визначають його здатність забезпечувати поточну діяльність, реалізовувати стратегічні цілі та досягати стійкого розвитку в умовах мінливого економічного середовища. Складові фінансового потенціалу організації зображені на рисунку 1.1.

Як бачимо на рисунку 1.1, структуру фінансового потенціалу організації представлена як три взаємопов'язані блоки, кожен з яких виконує свою функцію, а саме:

1. Ресурсна складова. Це фактично основа будь якої організації чи підприємства. Вона включає:

- власний капітал, а саме, статутний капітал, резерви та нерозподілений прибуток, іншими словами це показник фінансової незалежності;
- позиковий капітал - кредити, займи та кредиторська заборгованість;

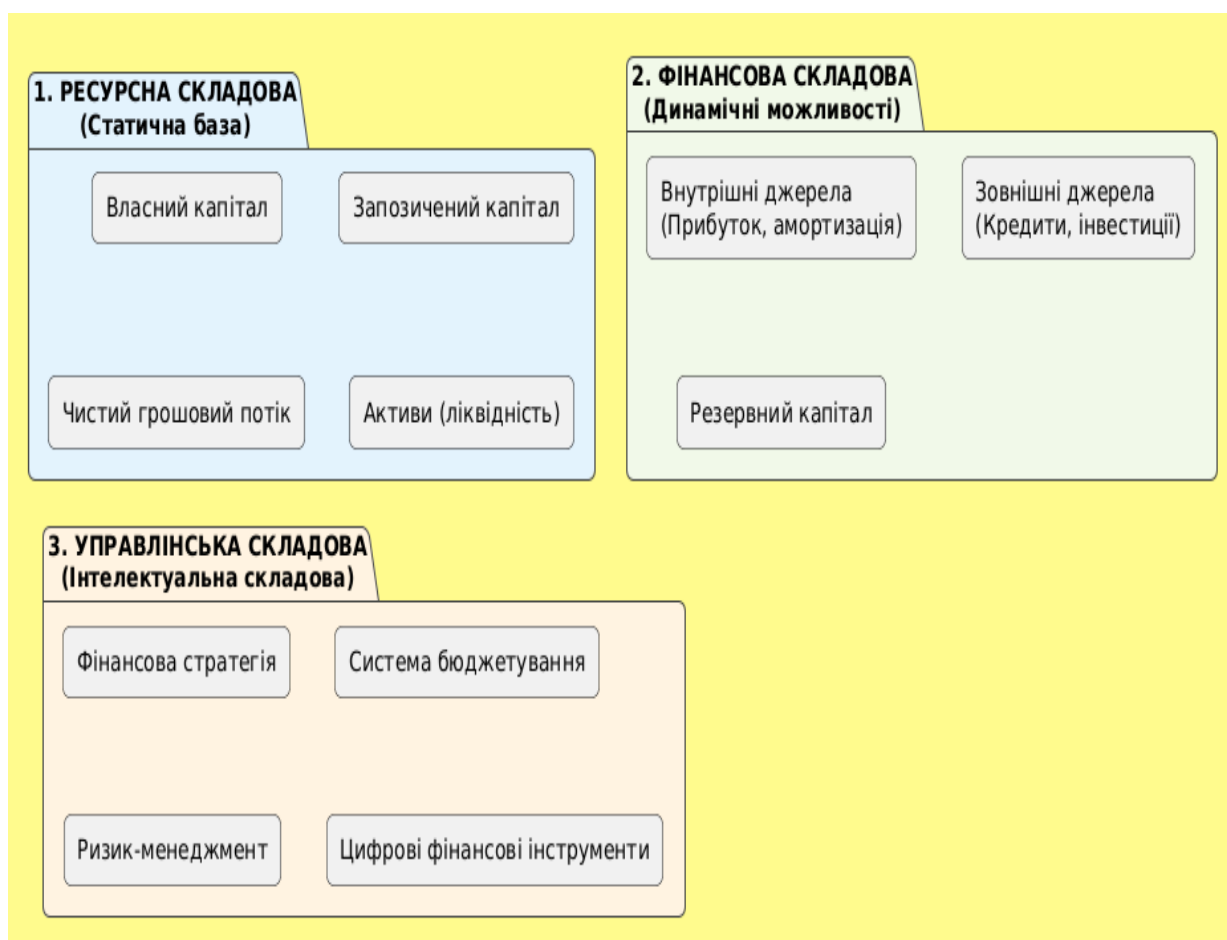

Рисунок 1.1 – Складові фінансового потенціалу організації

- активи та ліквідність - грошові кошти на рахунках, дебіторська заборгованість та запаси, які можна швидко перетворити на гроші.

2. Фінансова складова - це здатність організації постійно поповнювати свої ресурси:

- внутрішні джерела - прибуток та амортизаційні відрахування;
- зовнішні джерела - інвестиційна привабливість для акціонерів та кредитний рейтинг для банків;

- резервний потенціал - наявність страхових фондів або ліній кредитування «до запитання».

3. Управлінська складова - визначає якість використання ресурсів:

- фінансовий менеджмент - професійність кадрів та якість управлінських рішень;

- інформаційно-технологічна база - наявність ERP-систем, ВІ-аналітики та автоматизованого обліку;

- ризик-менеджмент - здатність передбачати фінансові загрози та мінімізувати втрати.

Таким чином, фінансовий потенціал організації як ключова категорія сучасного фінансового менеджменту відображає рівень її фінансових можливостей, якість фінансового управління та здатність до реалізації стратегічних цілей, що зумовлює необхідність його ґрунтовного теоретичного осмислення та практичного застосування в системі управління.

Роль фінансового потенціалу організації в системі управління зображена на рисунку 1.2.

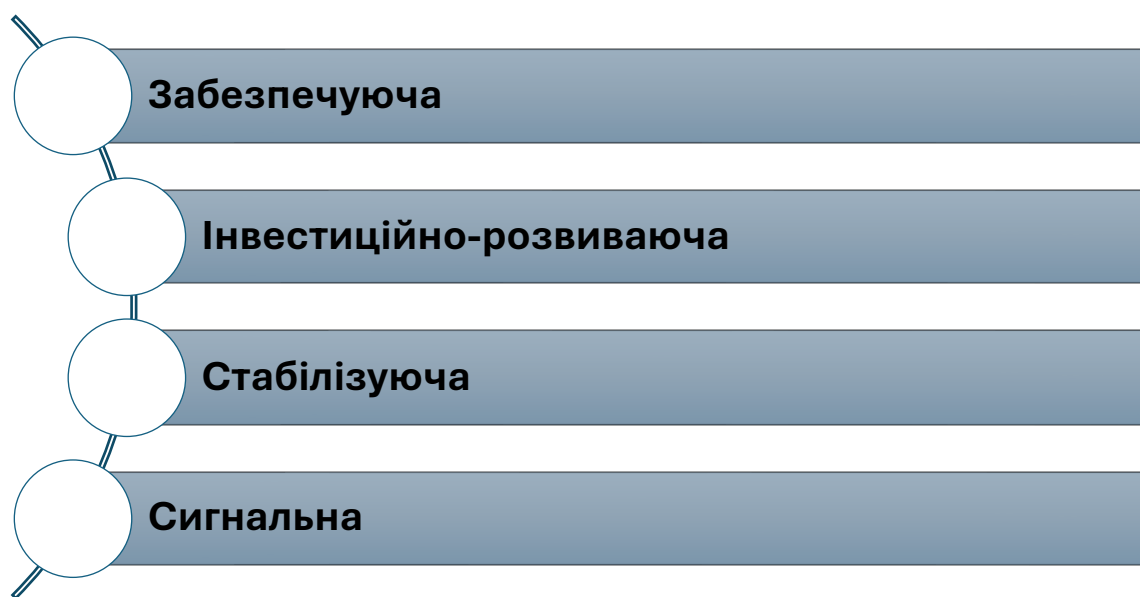

Рисунок 1.2 – Роль фінансового потенціалу організації в системі управління

В управлінні організацією фінансовий потенціал виконує чотири критичні ролі, а саме:

- забезпечуюча - це функція «життєдіяльності». Фінансовий потенціал гарантує, що організація може вчасно виплачувати зарплату, розраховуватися з постачальниками та сплачувати податки. Без цієї ролі бізнес зупиняється миттєво;

- інвестиційно-розвиваюча - це ресурси для зростання. Потенціал дозволяє фінансувати нові проекти, купувати сучасне обладнання, виходити на нові ринки або поглинати конкурентів. Саме дана роль відповідає за майбутню конкурентоспроможність організації;

- стабілізуюча - роль «подушки безпеки». В умовах кризи, інфляції або падіння попиту фінансовий потенціал дозволяє організації триматися на плаву, не вдаючись до радикальних скорочень або банкрутства;

- сигнальна - фінансовий потенціал слугує індикатором успіху. Його зростання сигналізує управлінцям про правильність обраної стратегії, а зменшення - про необхідність термінових змін у бізнес-моделі.

Роль фінансового потенціалу в системі управління організацією полягає в забезпеченні стратегічної узгодженості між фінансовими можливостями та цілями розвитку. Фінансовий потенціал виступає інструментом реалізації фінансової стратегії, основою фінансової стійкості та ключовим елементом економічної безпеки організації.

В загальній системі управління фінансовий потенціал є інтегратором. Він пов'язує виробництво, маркетинг та логістику в єдине ціле через грошові потоки. Ефективне управління ним веде до головного результату - збільшення ринкової вартості бізнесу.

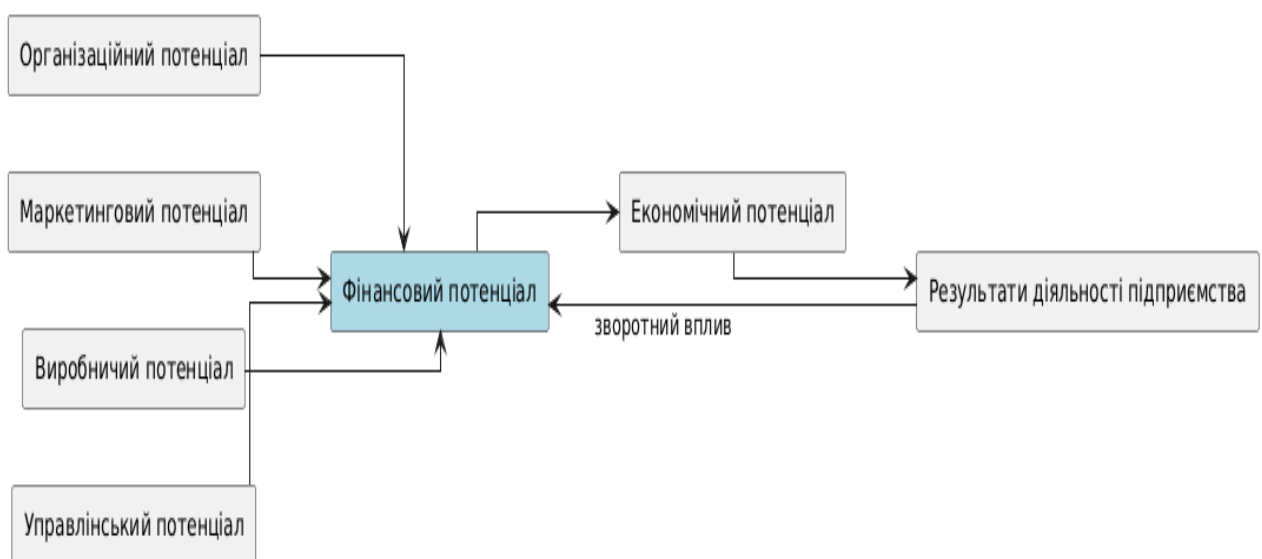

Рисунок 1.3 – Структура фінансового потенціалу та взаємозв'язок з економічним потенціалом організації

На рисунку 1.3 фінансовий потенціал показаний як центральна ланка багатокомпонентної системи ресурсного забезпечення підприємства. Його формування та реалізація залежать від рівня розвитку інших потенціалів, що у сукупності формують економічний потенціал підприємства.

Фінансовий потенціал займає ключове місце у структурі, оскільки саме він забезпечує ресурсну основу для функціонування інших складових. Він охоплює:

- обсяг власного та позикового капіталу;
- рівень ліквідності та платоспроможності;
- можливості генерування прибутку;
- інвестиційні ресурси;
- фінансову стійкість та кредитоспроможність.

Фінансовий потенціал виконує забезпечувальну функцію через мобілізацію, розподіл та ефективне використання фінансових.

Організаційний потенціал характеризує рівень побудови внутрішньої структури підприємства, чіткість розподілу функцій, ефективність бізнес-процесів та систему внутрішнього контролю. Адже, ефективна організаційна структура сприяє раціональному використанню фінансових ресурсів, зменшенню витрат та підвищенню продуктивності.

Маркетинговий потенціал включає здатність підприємства формувати та підтримувати конкурентні позиції на ринку. Одним елементом виступає логістика підприємства, оскільки, ефективна логістика сприяє зниженню витрат, прискоренню оборотності активів та підвищує рентабельність, що безпосередньо впливає на фінансовий потенціал.

Виробничий потенціал визначає технічні та технологічні можливості підприємства щодо виготовлення продукції або надання послуг. Рівень виробничого потенціалу формує основу для отримання доходів, а отже - для нарощення фінансового потенціалу через зростання прибутку.

Управлінський потенціал відображає якість системи управління підприємством, професіоналізм керівництва, рівень стратегічного планування та фінансового контролінгу. Саме управлінський потенціал координує взаємодію всіх

складових та забезпечує ефективну реалізацію фінансових можливостей підприємства.

Економічний потенціал є інтегрованою характеристикою сукупних можливостей підприємства. Він формується як результат взаємодії фінансового, виробничого, маркетингового, організаційного та управлінського потенціалів.

Отже, дана структура демонструє циклічний характер взаємодії різних складових потенціалу підприємства. Наявний фінансовий потенціал забезпечує розвиток інших видів потенціалу. Розвинені виробничі, маркетингові та управлінські складові дають можливість формувати економічний потенціал підприємства.

Таким чином, дана структура підкреслює системний та інтеграційний характер фінансового потенціалу, його центральну роль у забезпеченні ефективності діяльності підприємства та стратегічного розвитку.

Таким чином, фінансовий потенціал організації є складною багатовимірною категорією, що поєднує ресурсні, результативні, управлінські та інституційні фактори. Його дослідження створює теоретичне підґрунтя для розробки ефективних механізмів управління та практичних рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості й конкурентоспроможності організації.

1.2 Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації

Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації - це сукупність науково обґрунтованих принципів, методів, інструментів та показників. За допомогою методичних підходів визначається рівень фінансових можливостей організації, аналіз ефективності їх використання та прийняття управлінських рішень щодо формування, розвитку й реалізації фінансового потенціалу.

З позицій оцінювання такі підходи спрямовані на кількісне та якісне вимірювання фінансового потенціалу шляхом аналізу фінансових ресурсів, результатів діяльності, вартості бізнесу та здатності генерувати прибуток. Вони

дозволяють виявити сильні та слабкі сторони фінансового стану, рівень фінансової стійкості та інвестиційну привабливість.

У контексті управління методичні підходи забезпечують формування системи управлінських впливів, спрямованих на оптимізацію структури капіталу, підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, зниження фінансових ризиків та забезпечення довгострокового розвитку організації. Методичні підходи є основою для розробки фінансової стратегії, бюджетування, інвестиційного планування та контролю фінансових результатів.

Таким чином, методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації виконують інтегруючу роль у системі фінансового менеджменту, поєднуючи аналітичні інструменти та управлінські рішення. Метою є забезпечення фінансової стійкості, конкурентоспроможності та сталого розвитку організації.

Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації займають центральне місце в системі сучасного фінансового менеджменту, оскільки саме вони забезпечують науково обґрунтовану основу для прийняття управлінських рішень. Фінансовий потенціал доцільно розглядати не лише як результат фінансової діяльності, але і як об'єкт цілеспрямованого управління, що формується, реалізується та нарощується під впливом комплексу внутрішніх та зовнішніх факторів.

Оцінювання фінансового потенціалу організації є необхідною передумовою для ефективного управління, адже дозволяє визначити реальний рівень фінансових можливостей, виявити сильні та слабкі сторони фінансової діяльності, а також обґрунтувати напрями подальшого розвитку. У науковій літературі відсутній єдиний універсальний метод оцінювання фінансового потенціалу, що зумовлює доцільність використання системи взаємодоповнюючих підходів.

Одним із базових є ресурсний підхід, відповідно до якого фінансовий потенціал ототожнюється з обсягом фінансових ресурсів, що перебувають у розпорядженні організації або можуть бути залучені в процесі господарської

діяльності. У межах цього підходу фінансовий потенціал може бути визначений як сукупність власного, позикового та залученого капіталу:

$$\text{ФП} = \text{ВК} + \text{ПК} + \text{ЗК}, \quad (1.1)$$

де: ФП - фінансовий потенціал організації;

ВК - власний капітал;

ПК - позиковий капітал;

ЗК - залучений капітал.

Ресурсний підхід дозволяє оцінити фінансову базу діяльності організації та її здатність до самофінансування. Однак він не враховує ефективність використання фінансових ресурсів та результати фінансово-господарської діяльності.

З метою подолання зазначеного обмеження застосовується результативний підхід, який орієнтований на аналіз фінансових результатів та показників ефективності. У цьому контексті фінансовий потенціал розглядається як здатність організації генерувати прибуток. Одним із узагальнюючих показників є рівень реалізації фінансового потенціалу:

$$\text{РФП} = \text{ЧП} / \text{ФР}, \quad (1.2)$$

де: РФП - рівень реалізації фінансового потенціалу;

ЧП - чистий прибуток;

ФР - загальний обсяг фінансових ресурсів.

Важливу роль у результативному підході відіграє аналіз грошових потоків, зокрема чистого грошового потоку:

$$\text{NCF} = \text{CFin} - \text{CFout}, \quad (1.3)$$

де: CFin - вхідні грошові потоки;

CFout - вихідні грошові потоки.

Коефіцієнтний підхід є найбільш поширеним у практиці фінансового аналізу та передбачає використання системи фінансових коефіцієнтів. Він дозволяє комплексно оцінити фінансову стійкість, платоспроможність і ділову активність організації. До ключових показників цього підходу належать:

- коефіцієнт автономії:

$$KA = BK / A, \quad (1.4)$$

де: BK - власний капітал;

A – валюта балансу;

- коефіцієнт поточної ліквідності:

$$КПЛ = OA / ПЗ, \quad (1.5)$$

де: OA - оборотні активи;

ПЗ - поточні зобов'язання;

- рентабельність активів:

$$ROA = ЧП / A, \quad (1.6)$$

Аналіз динаміки цих показників та їх співставлення із нормативними значеннями дозволяє зробити висновки щодо рівня фінансового потенціалу та можливостей його зростання.

Інтегральний підхід передбачає формування узагальнюючого показника фінансового потенціалу на основі агрегування окремих фінансових індикаторів. Інтегральний показник розраховується за формулою:

$$ІФП = \Sigma (wi \times Xi), \quad (1.7)$$

де: ІФП - інтегральний показник фінансового потенціалу;

X_i - стандартизовані фінансові показники;

w_i - вагові коефіцієнти, що відображають значущість кожного показника.

Інтегральний підхід є особливо доцільним, оскільки дозволяє поєднати кількісні та якісні характеристики фінансового потенціалу та здійснювати порівняльний аналіз у динаміці.

Стратегічно-орієнтований підхід оцінювання фінансового потенціалу пов'язує його рівень із можливостями реалізації фінансової стратегії організації. У межах цього підходу оцінюється інвестиційна спроможність підприємства, зокрема за допомогою показника чистої приведеної вартості:

$$NPV = \sum (CF_t / (1 + r)^t) - I_0, \quad (1.8)$$

де: CF_t - грошовий потік у період t ;

r - ставка дисконту;

I_0 – початкові інвестиційні витрати.

Управління фінансовим потенціалом організації базується на результатах його оцінювання та передбачає реалізацію системи управлінських рішень, спрямованих на формування, ефективне використання та нарощення фінансових можливостей. Основними етапами управління є діагностика фінансового потенціалу, визначення цілей, вибір інструментів, реалізація заходів та контроль результатів.

Ключовим напрямом управління фінансовим потенціалом є оптимізація структури капіталу, що може бути здійснена з використанням показника середньозваженої вартості капіталу:

$$WACC = (E/V \times Re) + (D/V \times Rd \times (1 - T)), \quad (1.9)$$

де: E - власний капітал;

D - позиковий капітал;

V - загальна вартість капіталу;

Re - вартість власного капіталу;

Rd - вартість позикового капіталу;

T - ставка податку на прибуток.

Таким чином, методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом організації забезпечують комплексний аналіз фінансових можливостей та створюють наукове підґрунтя для прийняття ефективних управлінських рішень. Їх застосування дозволяє підвищити фінансову стійкість, конкурентоспроможність та забезпечити сталий розвиток організації в довгостроковій перспективі.

Для професійного управління фінансовим потенціалом важливо розуміти, під яким кутом ми його розглядаємо. В економічній науці та практиці виділяють кілька основних методичних підходів, кожен з яких має свій інструментарій та цілі, які наведені в таблиці 1.1.

В таблиці 1.1 наведені різні наукові підходи до трактування фінансового потенціалу, об'єктів його оцінювання, інструментарію аналізу, а також переваг та обмежень кожного з підходів.

Ресурсний підхід орієнтований на оцінювання наявної фінансової бази організації, зокрема активів, власного та позикового капіталу, фінансових резервів. Основна увага приділяється аналізу бухгалтерської звітності із застосуванням коефіцієнтів ліквідності, автономії та дослідження структури балансу.

Таблиця 1.1 - Методичні підходи до оцінювання та управління фінансовим потенціалом

Назва підходу	Суть та об'єкт оцінювання	Ключові показники / методи	Переваги	Недоліки
Ресурсний	Оцінка наявної бази: активів, капіталу, резервів	Коефіцієнти ліквідності, автономії, структура балансу	Висока точність даних (на основі звітності)	Не враховує ефективність використання цих ресурсів
Результативний	Оцінка здатності генерувати прибуток та ефект	Рентабельність, оборотність активів, чистий прибуток	Показує реальну віддачу від кожної гривні	Орієнтований на минулі періоди (ретроспективний)

Продовження таблиці 1.1

Вартісний	Оцінка потенціалу як здатності створювати додану вартість для інвестора	Економічна додана вартість, ринкова капіталізація	Найкращий підхід для великих компаній та інвесторів	Складність розрахунків та залежність від коливань ринку
Цільовий	Оцінка відповідності фінансових можливостей стратегічним планам	Збалансована система показників, SWOT-аналіз	Зв'язує фінанси з місією та майбутнім розвитком	Суб'єктивність експертних оцінок та якісних показників
Системний	Комплексна оцінка через розрахунок одного узагальнюючого показника	Метод оцінок, таксономічний показник, радарний метод	Дає єдину оцінку рівня потенціалу (високий, середній, низький)	Складність інтерпретації окремих чинників у загальному індексі

Перевагою цього підходу є висока точність і доступність інформації, що дозволяє отримати об'єктивну картину фінансового стану організації. Водночас його суттєвим недоліком є ігнорування ефективності використання наявних фінансових ресурсів та їх здатності генерувати прибуток.

Результативний підхід зосереджений на оцінюванні здатності організації формувати прибуток та досягати позитивного фінансового ефекту. У межах цього підходу використовуються показники рентабельності, оборотності активів та чистого прибутку, які дозволяють оцінити ефективність фінансово-господарської діяльності. Його перевагою є можливість визначення реальної віддачі від кожної вкладеної гривні, що є важливим для управлінських рішень. Разом з тим, недоліком результативного підходу є його ретроспективний характер, оскільки він базується переважно на даних минулих періодів і не враховує майбутні фінансові можливості.

Вартісний підхід розглядає фінансовий потенціал організації крізь призму її здатності створювати додану вартість для власників та інвесторів. Основними інструментами оцінювання виступають показники економічної доданої вартості та ринкової капіталізації. Цей підхід є найбільш доцільним для великих компаній та публічних корпорацій, оскільки дозволяє оцінити інвестиційну привабливість бізнесу. Водночас складність розрахунків і висока залежність результатів від

кон'юнктури фінансових ринків обмежують його використання в практиці малих і середніх підприємств.

Цільовий підхід спрямований на визначення відповідності фінансових можливостей організації її стратегічним цілям та довгостроковим планам розвитку. Для цього застосовуються інструменти стратегічного аналізу, зокрема збалансована система показників та SWOT-аналіз. Перевагою цього підходу є тісний зв'язок фінансового потенціалу з місією організації та її майбутнім розвитком. Разом з тим, значна частка якісних показників та експертних оцінок зумовлює суб'єктивність результатів і ускладнює їх кількісну інтерпретацію.

Системний підхід передбачає комплексне оцінювання фінансового потенціалу шляхом формування одного узагальнюючого показника, який інтегрує різні фінансові індикатори. Для цього використовуються методи експертних оцінок, таксономічний показник та радарні методи. Перевагою системного підходу є можливість отримання єдиної узагальненої оцінки рівня фінансового потенціалу, що спрощує порівняльний аналіз та прийняття управлінських рішень. Водночас складність інтерпретації впливу окремих чинників у межах інтегрального індексу є його основним недоліком.

Таким чином, можна зробити висновок що жоден із методичних підходів не є універсальним, а найбільш обґрунтовані результати оцінювання фінансового потенціалу організації можуть бути отримані лише за умови їх комплексного застосування з урахуванням специфіки діяльності та стратегічних цілей організації.

Алгоритм оцінювання фінансового потенціалу підприємства зображений на рисунку 1.4.

Алгоритм оцінювання фінансового потенціалу підприємства є комплексною структурно-логічною моделлю, яка забезпечує системний підхід до аналізу фінансових можливостей суб'єкта господарювання. Його послідовна побудова дозволяє охопити всі ключові фактори фінансової діяльності підприємства - від формування інформаційної бази до прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Рисунок 1.4 – Алгоритм оцінювання фінансового потенціалу підприємства

Перший етап алгоритму передбачає визначення мети та завдань оцінювання, що забезпечує цілеспрямованість аналітичного процесу та його узгодженість із загальною стратегією розвитку підприємства. Чітке формулювання цілей дозволяє адаптувати систему показників до специфіки діяльності підприємства, галузевих особливостей та стадії життєвого циклу.

Другий етап - формування інформаційної бази створює аналітичну основу для подальших розрахунків. Використання фінансової звітності, внутрішніх управлінських даних та зовнішніх ринкових показників забезпечує достовірність та повноту оцінювання. Саме якість інформації визначає об'єктивність кінцевих висновків.

Центральним елементом алгоритму є оцінка складових фінансового потенціалу, що охоплює аналіз структури капіталу, ліквідності,

платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності. Такий багатокомпонентний підхід дозволяє виявити не лише поточний фінансовий стан підприємства, але й його здатність до самофінансування, інвестиційного розвитку та протидії фінансовим ризикам.

Розрахунок системи фінансових коефіцієнтів та інтегрального показника забезпечує узагальнення результатів аналізу. Інтегральна оцінка дозволяє трансформувати багато окремих показників у єдиний узагальнюючий критерій, що спрощує порівняння в динаміці та з аналогічними підприємствами галузі.

Порівняльний аналіз із нормативними та середньогалузевими значеннями дає змогу визначити конкурентні позиції підприємства та рівень використання його фінансових можливостей. На цьому етапі виявляються як сильні сторони, так і проблемні зони фінансової діяльності.

Завершальні етапи алгоритму спрямовані на виявлення внутрішніх резервів та формування управлінських рішень. Таким чином, алгоритм має не лише аналітичний, але й практичний характер. Його результатом є розробка конкретних заходів щодо зміцнення фінансового потенціалу, підвищення ефективності використання ресурсів та забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Отже, алгоритм забезпечує логічну послідовність, комплексність і практичну спрямованість процесу оцінювання фінансового потенціалу. Його застосування дозволяє підвищити якість фінансового менеджменту, мінімізувати ризики та сформувати обґрунтовану стратегію довгострокового розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО УПРАВЛІННЯ В ТОВ «БІЛИЙ БЕРЕГ»

2.1 Загальна характеристика господарської діяльності товариства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Білий берег» (код ЄДРПОУ 35039068) є зареєстрованою юридичною особою в Україні, яке здійснює свою діяльність у сфері харчової промисловості та сільського господарства. Компанія зареєстрована 24 травня 2007 року, і це свідчить про тривалу присутність на ринку та здатність до адаптації в умовах змін економічних та ринкових умов. Організаційно-правова форма - товариство з обмеженою відповідальністю, що надає право на здійснення широкого спектру господарських операцій в межах чинного законодавства України.

Юридична адреса ТОВ «Білий берег» - 47201, Тернопільська область, Тернопільський район, місто Зборів, вулиця Куклинці, будинок 90-1, що визначає географічну локалізацію підприємства та його інтеграцію у місцеву економіку регіону. Керівником товариства виступає Кардашевський Роман Степанович, який відповідальний за загальне стратегічне та поточне управління підприємством.

Статутний капітал організації становить 1070,1 тис. грн., що є підтвердженням її майнової бази та фінансової спроможності для функціонування і реалізації своїх господарських завдань. Засновником товариства є ТОВ «Зборівська птахофабрика», а отже, вказує на належність підприємства до ширшої корпоративної групи в харчовому секторі та на можливості співпраці у межах виробничої ланки.

Основний вид економічної діяльності (КВЕД) ТОВ «Білий берег» є 10.12 Виробництво м'яса свійської птиці, що визначає профіль бізнесу підприємства як виробничий сегмент агропромислового комплексу. Додаткові види діяльності включають виробництво м'ясних продуктів, оптову та роздрібну торгівлю м'ясом

і м'ясними продуктами, а також надання інших індивідуальних послуг, що розширює спектр діяльності товариства та сприяє диверсифікації джерел доходів.

Всі види економічної діяльності товариства зображені на рисунку 2.1.

Рисунок 2.1 – Види економічної діяльності ТОВ «Білий берег»

Діяльність ТОВ «Білий берег» не обмежується лише основним видом економічної діяльності, а охоплює низку суміжних напрямів, які забезпечують диверсифікацію доходів, зниження підприємницьких ризиків та підвищення рівня фінансового потенціалу підприємства. До таких напрямів належать виробництво м'ясних продуктів, оптова і роздрібна торгівля, а також надання інших індивідуальних послуг.

Виробництво м'ясних продуктів передбачає здійснення діяльності з переробки м'яса та виготовлення готових і напівготових м'ясних виробів. До цієї категорії належить виробництво ковбасних виробів, копченостей, м'ясних напівфабрикатів, консервів, кулінарних виробів та іншої продукції з м'яса. Зазначений вид діяльності є логічним продовженням основного виробничого

напрямку підприємства та дозволяє створювати продукцію з більшою доданою вартістю. Реалізація цього КВЕД сприяє підвищенню рентабельності діяльності, оптимізації використання сировинної бази та зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку харчової продукції.

Оптова торгівля м'ясом і м'ясними продуктами охоплює операції з продажу м'яса та м'ясної продукції великими партіями іншим підприємствам, торговельним мережам, закладам громадського харчування та бюджетним установам. Здійснення оптової торгівлі дозволяє підприємству формувати стабільні канали збуту, зменшувати витрати на зберігання продукції та забезпечувати прогнозованість грошових потоків. Цей вид діяльності відіграє важливу роль у фінансовій стабільності підприємства, оскільки забезпечує регулярні надходження та зменшує залежність від роздрібного сегмента.

Надання інших індивідуальних послуг є допоміжним видом діяльності та включає надання послуг, які не віднесені до інших конкретних груп класифікації. У межах діяльності підприємства цей КВЕД охоплює супутні сервісні послуги, пов'язані з обслуговуванням клієнтів, логістичними або організаційними процесами. Застосування цього виду діяльності свідчить про гнучкість бізнес-моделі підприємства та його здатність адаптуватися до потреб ринку шляхом розширення спектра послуг.

Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування характеризує діяльність підприємства у сфері роздрібного продажу широкого асортименту товарів повсякденного попиту. Реалізація цього напрямку дозволяє безпосередньо працювати з кінцевими споживачами, формувати власну клієнтську базу та отримувати додатковий торговельний дохід. Такий вид діяльності сприяє підвищенню оборотності капіталу та забезпечує швидкий обіг грошових коштів.

Роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах є важливим напрямом, що дозволяє підприємству реалізовувати власну продукцію без посередників. Це сприяє зростанню маржинального доходу, підвищенню контролю за якістю продукції та формуванню позитивного іміджу

бренду. Наявність спеціалізованих торгових точок також дозволяє своєчасно реагувати на зміну споживчих вподобань та адаптувати асортимент до потреб ринку.

Роздрібна торгівля з лотків і на ринках харчовими продуктами забезпечує підприємству можливість реалізації продукції безпосередньо на ринках та через тимчасові торговельні місця. Такий формат торгівлі є особливо актуальним для регіональних ринків та дозволяє зменшити витрати на оренду стаціонарних приміщень. Цей вид діяльності сприяє розширенню каналів збуту, підвищенню доступності продукції для споживачів та зміцненню позицій підприємства на локальному ринку.

Таким чином, сукупність зазначених видів економічної діяльності формує комплексну бізнес-модель ТОВ «Білий берег», яка поєднує виробництво, оптову та роздрібну торгівлю, а також надання додаткових послуг. Це створює передумови для зростання фінансового потенціалу підприємства, підвищення його фінансової стійкості та забезпечення сталого розвитку в довгостроковій перспективі.

ТОВ «Білий берег» також бере участь у державних закупівлях та тендерах, що сприяє розширенню каналів збуту та зміцненню позицій на ринку. Наприклад, підприємство поставляло свою продукцію місцевим закладам охорони здоров'я та військовим частинам, що свідчить про здатність забезпечувати широкий спектр клієнтів і виконувати державні замовлення.

Динаміка основних показників діяльності ТОВ «Білий берег» наведена в таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Динаміка основних показників діяльності ТОВ «Білий берег» за 2023 - 2025 роки, тис. грн.

№ п/п	Показники	Роки			Відхилення			
		2023	2024	2025	Абсолютне		Відносне, %	
					2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
1	Дохід від реалізації продукції	121 183	134 068	177 615	12885	43547	10,6	32,5
2	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	100 258	113 021	148 825	12763	35804	12,7	31,7
3	Чистий прибуток	1 302	1 784	3 484	482	1700	37,0	95,3
4	Середньорічна вартість основних фондів, тис.грн.	10 297	11 096	13 657	798,5	2 561	7,8	23,1
5	Чисельність працівників, чол.	60	60	60	0	0	0,0	0,0
6	Дебіторська заборгованість, тис.грн.	2 328	1 518	1 829	-810	311	-34,8	20,5
7	Кредиторська заборгованість, тис.грн.	27 830	29 890	32 565	2060	2675	7,4	8,9

Даний аналіз свідчить про позитивну динаміку розвитку ТОВ «Білий берег» протягом 2023-2025 років, що проявляється у зростанні ключових фінансово-економічних показників. Зокрема, дохід від реалізації продукції товариства має стійку тенденцію до зростання: так у 2024 році - збільшення на 12885 тис. грн або 10,6%; у 2025 році зростання на 43547 тис. грн або 32,5%. Собівартість реалізованої продукції також зростає, у 2024 році на 12763 тис. грн (12,7%); у 2025 році - на 35804 тис. грн (31,7%). Зростання собівартості є закономірним на фоні збільшення обсягів виробництва, проте темпи її зростання дещо перевищують темпи зростання доходу у 2024 році. Чистий прибуток демонструє значне зростання: у 2024 році на 482 тис. грн (37,0%); у 2025 році на 1700 тис. грн (95,3%).

Середньорічна вартість основних фондів також зростає, у 2024 році на 798,5 тис. грн (7,8%); у 2025 році на 2561 тис. грн (23,1%). Чисельність працівників протягом останніх трьох років залишається незмінною - 60 осіб. Дебіторська заборгованість у 2024 році знижувалась, проте у 2025 році відбулось зростання на

311 тис. грн (20,5%). Кредиторська заборгованість має тенденцію до зростання, у 2024 році на 2060 тис. грн (7,4%); у 2025 році на 2675 тис. грн (8,9%).

Показники доходу від реалізації продукції та чистого прибутку товариства за останні три роки зображені на рисунку 2.2

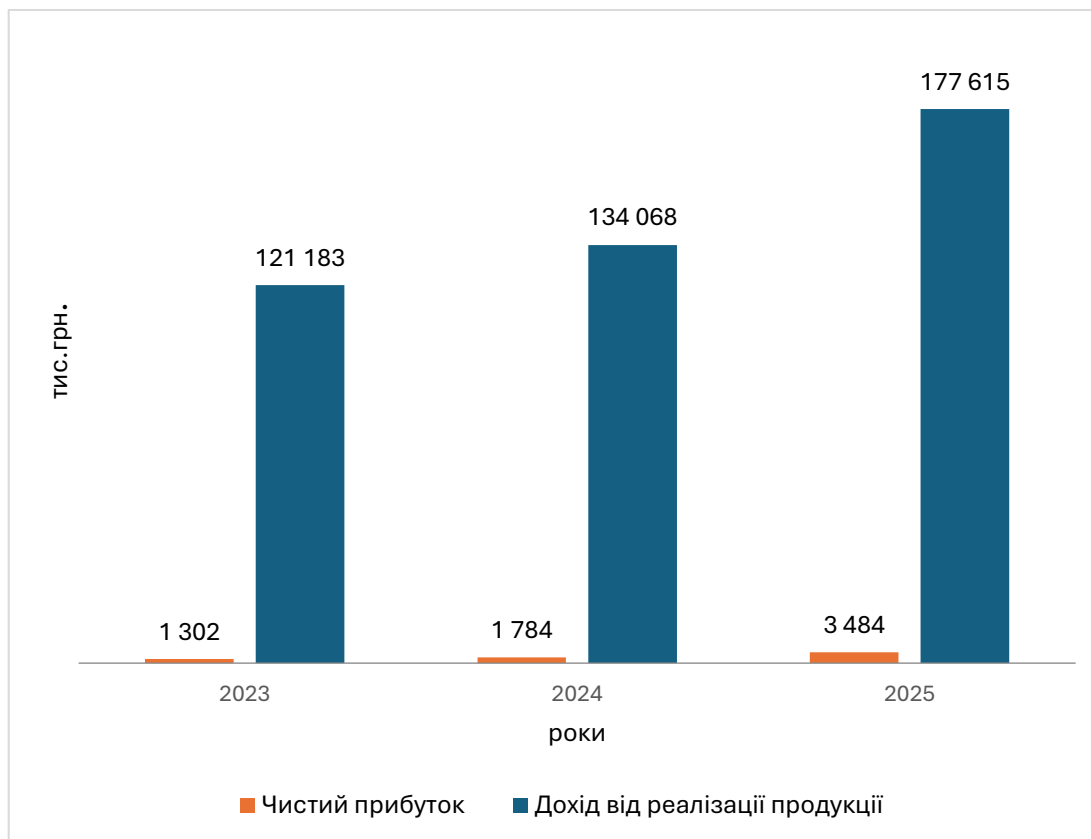

Рисунок 2.2 – Показники доходу від реалізації продукції та чистого прибутку ТОВ «Білий берег» за 2023-2025 роки, тис. грн.

Отже, результати аналізу свідчать, що ТОВ «Білий берег» у 2023-2025 роках демонструє позитивну динаміку розвитку, що проявляється у зростанні доходу, чистого прибутку та виробничого потенціалу. Особливо важливим є зростання прибутку у 2025 році, що свідчить про підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.

Водночас виявлено певні проблемні фактори, зокрема зростання собівартості продукції, збільшення кредиторської заборгованості та коливання дебіторської заборгованості, що негативно впливає на ліквідність та фінансову стійкість товариства.

У цілому товариство має достатній потенціал для подальшого розвитку, однак потребує вдосконалення управління витратами, грошовими потоками та дебіторською заборгованістю.

Аналіз показників балансу ТОВ «Білий берег» за 2024-2025 роки наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз показників балансу ТОВ «Білий берег» за 2023 - 2025 роки, тис. грн.

№ п/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2024	2025	Абсолютне, тис. грн.	Відносне, %
1	Актив				
2	Необоротні активи	11893,0	18619,0	6726,0	56,6
3	Оборотні активи, у тому числі:	53131,0	55496,0	2365,0	4,5
4	-запаси	44688,0	30694,0	-13994,0	-31,3
5	- гроші та їх еквіваленти	636,0	8155,0	7519,0	1182,2
6	Баланс	65024,0	74115,0	9091,0	14,0
7	Пасив				
8	Власний капітал	1070,0	1070,0	0,0	0,0
9	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	55,0	151,0	96,0	174,5
10	Поточні зобов'язання і забезпечення, у тому числі:	50743,0	55495,0	4752,0	9,4
11	-короткострокові кредити банку	20852,0	19470,0	-1382,0	-6,6
12	-інші поточні зобов'язання	20923,0	26395,0	5472,0	26,2
13	Баланс	65024,0	74115,0	9091,0	14,0

Аналіз балансу підприємства дозволяє оцінити зміни у структурі активів і пасивів, а також визначити рівень фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

Загальна вартість активів (валюта балансу) у 2025 році зростає на 9091 тис. грн або 14,0%, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства. Необоротні активи зросли з 11893 тис. грн до 18619 тис. грн, тобто на 6726 тис. грн або 56,6%, що є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про інвестування у виробничу базу.

Оборотні активи збільшилися незначно на 2365 тис. грн або 4,5%, що є значно нижчим темпом порівняно з необоротними активами. Однак їх структура зазнала суттєвих змін, а саме:

- запаси зменшилися на 13994 тис. грн (-31,3%), що є позитивним явищем, оскільки, підвищується оборотність ресурсів та знижується ризик псування продукції;

- грошові кошти зросли на 7519 тис. грн (11,8 рази), що є дуже позитивною тенденцією та свідчить про покращення ліквідності та підвищення платоспроможності.

Щодо пасивів підприємства, то власний капітал залишився незмінним на рівні 1070 тис. грн, що є негативною тенденцією, оскільки підприємство не нарощує власні джерела фінансування. Довгострокові зобов'язання зросли з 55 тис. грн до 151 тис. грн (+174,5%), однак їх частка у загальній структурі капіталу залишається незначною.

Поточні зобов'язання зросли на 4752 тис. грн (9,4%), що свідчить про підвищення фінансових ризиків. У їх структурі короткострокові кредити банку зменшилися на 1382 тис. грн (-6,6%), що є позитивним фактором, оскільки знижується кредитне навантаження. Однак, інші поточні зобов'язання зросли на 5472 тис. грн (26,2%), що свідчить про збільшення кредиторської заборгованості.

Отже, аналіз показників балансу ТОВ «Білий берег» за 2024-2025 роки свідчить про зростання активів підприємства та загальне розширення його діяльності. Позитивними тенденціями є значне збільшення необоротних активів, що вказує на розвиток виробничого потенціалу, а також різке зростання грошових коштів та зменшення запасів, що сприяє покращенню ліквідності та ефективності використання оборотних ресурсів.

Водночас у структурі пасивів переважають поточні зобов'язання, що вказує про високу залежність підприємства від короткострокових джерел фінансування. Особливе занепокоєння викликає низький рівень власного капіталу та відсутність його зростання, що в свою чергу, негативно впливає на фінансову стійкість та незалежність підприємства.

Таким чином, підприємство має потенціал до розвитку, однак потребує оптимізації структури капіталу, зокрема збільшення частки власних фінансових ресурсів та зниження залежності від поточних зобов'язань. Це обумовлює необхідність удосконалення управління фінансовим потенціалом та формування більш ефективної фінансової стратегії.

2.2 Аналіз фінансового стану товариства

Оцінка фінансового стану підприємства є важливим етапом дослідження його фінансового потенціалу, оскільки дозволяє визначити рівень забезпеченості ресурсами, ефективність їх використання, а також фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання.

Аналіз майнового стану та ліквідності підприємства є важливою складовою оцінки його фінансової стійкості та ефективності використання ресурсів. Показники майнового стану та ліквідності ТОВ «Білий берег» за 2024-2025 роки наведені в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 – Показники майнового стану та ліквідності ТОВ «Білий берег» 2024-2025 роки

№ п/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2024	2025	Абсолютне	Відносне, %
1	Фондомісткість	0,3	0,3	0,0	0,0
2	Фондоозброєність	739,7	910,4	170,7	23,1
3	Коефіцієнт зносу основних засобів	0,4	0,4	0,0	0,0
4	Фондовіддача	3,0	3,3	0,3	7,6
5	Рентабельність основних засобів	0,04	0,06	0,02	58,7
6	Абсолютна сума прибутку на одну гривню основних засобів	0,2	0,3	0,1	69,1

7	Коефіцієнт покриття	1,0	1,0	0,0	-4,5
8	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,1	0,1	1072,4

Як бачимо з таблиці 2.3, у 2025 році показник фондомісткості залишився на рівні 0,3, що свідчить про стабільність витрат основних засобів на одиницю продукції.

Водночас спостерігається суттєве зростання фондоозброєності праці на 170,7 одиниць або на 23,1%. Це свідчить про підвищення забезпеченості працівників основними засобами, що є позитивною тенденцією та сприяє зростанню продуктивності праці.

Коефіцієнт зносу основних засобів залишився на рівні 0,4, та свідчить про відносно стабільний їх технічний стан. Водночас такий рівень зносу (40%) вказує на потребу в поступовому оновленні активів товариства у середньостроковій перспективі.

Позитивною є динаміка фондовіддачі, яка зросла з 3,0 до 3,3 (на 7,6%), вказує на те, що кожна гривня основних засобів приносить більше виручки, та свідчить про ефективніше їх використання.

Значно покращилась рентабельність основних засобів з 0,04 до 0,06 (зростання на 58,7%), що свідчить про підвищення прибутковості використання виробничих активів підприємства.

Аналогічну позитивну тенденцію демонструє показник прибутку на одну гривню основних засобів, який зріс на 69,1%, що вказує на підвищення ефективності господарської діяльності та покращення фінансових результатів підприємства.

Щодо ліквідності, коефіцієнт покриття залишився на рівні 1,0, і є граничним значенням, а це означає, що підприємство має достатньо оборотних активів для покриття поточних зобов'язань, проте запас фінансової міцності є мінімальним.

Особливо варто відзначити значне зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,01 до 0,1 (у понад 10 разів). Незважаючи на таке покращення, його рівень залишається нижчим за нормативне значення (0,2-0,25), і свідчить про недостатню частку абсолютно ліквідних активів.

Отже, в цілому майновий стан ТОВ «Білий берег» у 2025 році покращився. Підприємство демонструє зростання ефективності використання основних засобів, що підтверджується підвищенням фондівіддачі, рентабельності та прибутковості активів. Також позитивним є зростання фондоозброєності праці.

Разом з тим рівень зносу основних засобів залишається відносно високим, і потребує оновлення матеріально-технічної бази.

Щодо ліквідності то підприємство знаходиться на межі платоспроможності: коефіцієнт покриття є мінімально допустимим, а абсолютна ліквідність хоча й зросла, але ще не досягла нормативного рівня. Це свідчить про необхідність підвищення частки грошових коштів та їх еквівалентів у структурі активів.

Отже, підприємство має позитивні тенденції розвитку, однак потребує зміцнення ліквідності та оновлення основних засобів для забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Дальше, проведемо оцінку платоспроможності та ділової активності товариства, що дозволить визначити рівень його фінансової незалежності, ефективність управління ресурсами та швидкість обігу капіталу. Показники платоспроможності (фінансової стійкості) та ділової активності товариства наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Показники платоспроможності та ділової активності ТОВ «Білий берег» 2024-2025 роки

№ п/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2024	2025	Абсолютне	Відносне, %
1	Коефіцієнт платоспроможності	0,22	0,25	0,03	13,9
2	Коефіцієнт фінансування	3,57	3,01	-0,56	-15,6
3	Коефіцієнт оборотності активів	2,11	2,55	0,43	20,5
4	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,29	3,91	0,62	18,9
5	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,67	12,99	3,32	34,3
6	Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	38	28	-10	-25,5
7	Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	111	93	-18	-15,9

8	Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	0,93	1,28	0,35	37,1
9	Коефіцієнт оборотності основних засобів	6,87	7,22	0,35	5,1
10	Коефіцієнт оборотності капіталу	10,0	10,8	0,84	8,0

Як бачимо з таблиці 2.4, у 2025 році коефіцієнт платоспроможності зріс з 0,22 до 0,25 (на 13,9%), що свідчить про незначне покращення фінансової стійкості підприємства та зростання частки власного капіталу у фінансуванні активів. Проте, його значення все ще залишається нижчим за рекомендований рівень, що вказує на залежність від позикових коштів.

Водночас коефіцієнт фінансування зменшився з 3,57 до 3,01 (на 15,6%), що є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про зниження частки позикового капіталу відносно власного, та вказує на поступове зміцнення фінансової незалежності підприємства.

Показники ділової активності демонструють позитивну динаміку. Так, коефіцієнт оборотності активів зріс з 2,11 до 2,55 (на 20,5%), що свідчить про більш ефективне використання всіх наявних ресурсів підприємства.

Підвищення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості з 9,67 до 12,99 (на 34,3%) свідчить про скороченням строку погашення дебіторської заборгованості з 38 до 28 днів, що є позитивним фактором для ліквідності підприємства. Аналогічно, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості зріс з 3,29 до 3,91 (на 18,9%), та вказує на прискорення розрахунків із постачальниками, що позитивно впливає на ділову репутацію підприємства.

Покращення спостерігається і в управлінні запасами: коефіцієнт оборотності матеріальних запасів зріс з 0,93 до 1,28 (на 37,1%), показує на більш ефективне використання складських ресурсів та зменшення їх надлишків.

Зростання коефіцієнта оборотності основних засобів з 6,87 до 7,22 (на 5,1%) свідчить про підвищення ефективності використання виробничого потенціалу товариства.

Крім того, коефіцієнт оборотності капіталу зріс з 10,0 до 10,8 (на 8,0%), що вказує на прискорення обігу вкладених коштів та загальне підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

Отже, у 2025 році ТОВ «Білий берег» продемонструвало покращення як платоспроможності, так і ділової активності. Зокрема, підприємство поступово зміцнює фінансову стійкість, зростає коефіцієнт платоспроможності та зменшується залежність від позикових коштів. Проте рівень фінансової незалежності все ще є недостатнім та потребує подальшого покращення.

Ділова активність підприємства суттєво зросла, що проявляється у прискоренні оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, запасів та капіталу, що в свою чергу, вказує на ефективніше управління ресурсами.

Особливо позитивним є скорочення строків погашення дебіторської заборгованості, що сприяє покращенню грошових потоків. Водночас швидше погашення кредиторської заборгованості може зменшувати можливості використання відстрочки платежів.

У цілому підприємство характеризується позитивною динамікою розвитку, однак потребує подальшого зміцнення фінансової незалежності для забезпечення стійкого функціонування в довгостроковій перспективі.

Наступним, розрахуємо показники рентабельності які покажуть ефективність діяльності підприємства, та здатність генерувати прибуток на вкладені ресурси. Показники рентабельності товариства за 2024-2025 роки наведені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Показники рентабельності ТОВ «Білий берег» 2024-2025 роки

№ п/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2024	2025	Абсолютне	Відносне, %
1	Коефіцієнт рентабельності активів	2,82	5,01	2,19	77,8
2	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	13,33	21,31	7,99	59,9
3	Коефіцієнт рентабельності діяльності	1,33	1,97	0,63	47,5

Як бачимо з таблиці 2.5, у 2025 році коефіцієнт рентабельності активів зріс з 2,82% до 5,01%, тобто на 2,19 відсоткових пункти (77,8%), що свідчить про підвищення ефективності використання всіх активів підприємства та зростання здатності генерувати прибуток з кожної гривні вкладених ресурсів.

Значне зростання продемонстрував і коефіцієнт рентабельності власного капіталу, який збільшився з 13,33% до 21,31% (на 7,99 відсоткових пункти або 59,9%). Це означає, що власники підприємства отримують вищу віддачу на вкладений капітал, що є важливим показником інвестиційної привабливості товариства.

Коефіцієнт рентабельності діяльності також зріс з 1,33% до 1,97% (на 47,5%), і свідчить про підвищення ефективності основної господарської діяльності товариства та покращення контролю за витратами.

Загалом зростання всіх показників рентабельності відбулося синхронно, що вказує не лише на збільшення прибутку, але й на комплексне покращення управління ресурсами, витратами та доходами підприємства.

Отже, ТОВ «Білий берег» демонструє суттєве підвищення рівня рентабельності за всіма ключовими показниками. Підприємство ефективніше використовує свої активи, що підтверджується зростанням рентабельності активів. Значне підвищення рентабельності власного капіталу свідчить про зростання привабливості підприємства для інвесторів та ефективність фінансового менеджменту. Покращення рентабельності діяльності вказує на підвищення ефективності операційної діяльності та раціональніше використання витрат.

У цілому підприємство перебуває на етапі фінансового зростання та підвищення ефективності. Подальше утримання позитивної динаміки можливе за умови оптимізації витрат, нарощення обсягів діяльності та підтримання ефективної структури капіталу.

Отже, проведений аналіз свідчить про загальне покращення фінансово-економічного стану ТОВ «Білий берег» у 2025 році порівняно з 2024 роком. Підприємство демонструє позитивну динаміку у сфері ефективності використання ресурсів, зростають показники фондівіддачі, оборотності активів, запасів,

дебіторської та кредиторської заборгованості. Дані показники свідчать про підвищення ділової активності та більш раціональне управління наявними ресурсами.

Суттєво покращилися показники рентабельності, що вказує на зростання прибутковості діяльності підприємства, ефективніше використання активів та власного капіталу, а також підвищення інвестиційної привабливості.

У частині майнового стану підприємство характеризується стабільністю та поступовим підвищенням ефективності використання основних засобів. Водночас рівень їх зносу залишається відносно значним, що потребує оновлення матеріально-технічної бази.

Щодо ліквідності та платоспроможності, ситуація є відносно стабільною, проте має певні ризики. Коефіцієнт покриття знаходиться на мінімально допустимому рівні, а показники абсолютної ліквідності, незважаючи на зростання, залишаються нижчими за нормативні значення. Це свідчить про обмежений запас платоспроможності та необхідність підвищення частки високоліквідних активів. Разом з тим, спостерігається поступове зниження залежності від позикового капіталу.

У цілому підприємство знаходиться на етапі позитивного розвитку, для якого характерні такі риси:

- зростання ефективності діяльності;
- підвищення прибутковості;
- прискорення оборотності ресурсів.

Разом з тим, для забезпечення довгострокової фінансової стійкості доцільно:

- підвищити рівень ліквідності та платоспроможності;
- оптимізувати структуру капіталу;
- здійснювати поступове оновлення основних засобів;
- підтримувати ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю.

Отже, ТОВ «Білий берег» має позитивні тенденції розвитку та потенціал до подальшого зміцнення фінансового стану за умови реалізації відповідної фінансової стратегії.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ТОВ «БІЛИЙ БЕРЕГ»

3.1 Обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег»

Ефективне управління фінансовим потенціалом підприємства є ключовою умовою забезпечення його фінансової стійкості, конкурентоспроможності та довгострокового розвитку. Для ТОВ «Білий берег», яке здійснює діяльність у сфері виробництва та реалізації м'ясних виробів, питання раціонального формування та використання фінансового потенціалу набуває особливої актуальності з огляду на високий рівень конкуренції, значні коливання цін на сировину, енергоресурси та логістичні послуги, а також зростання вимог споживачів до якості продукції.

Фінансовий потенціал підприємства будемо розглядати як сукупність фінансових ресурсів, можливостей та резервів, що формуються в процесі господарської діяльності та можуть бути використані для досягнення стратегічного розвитку. Відповідно, підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег» має базуватися на комплексному підході, що поєднує оптимізацію структури фінансових ресурсів, підвищення результативності їх використання та посилення фінансового контролю.

Ефективне управління фінансовим потенціалом підприємства є ключовою передумовою забезпечення його стабільного розвитку, конкурентоспроможності та довгострокової фінансової стійкості. За результатами проведеного аналізу

фінансово-економічного стану ТОВ «Білий берег», у попередньому розділі нашої роботи, встановлено наявність як позитивних тенденцій розвитку, так і певних проблемних напрямків, що потребують вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами.

Зокрема, товариство демонструє зростання показників рентабельності, ділової активності та ефективності використання основних засобів. Водночас спостерігається недостатній рівень ліквідності, залежність від позикового капіталу та відносно високий ступінь зносу основних засобів. Дані чинники обумовлюють необхідність формування комплексної системи заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом товариства.

Нами розроблена комплексна система заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег», яка наведена в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Комплексна система заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег»

№ п/п	Напрямок удосконалення	Заходи	Механізм реалізації	Очікуваний ефект
1	2	3	4	5
1	Управління ліквідністю	Оптимізація структури оборотних активів	Збільшення частки грошових коштів, скорочення неліквідних активів	Підвищення платоспроможності
		Впровадження бюджетування грошових потоків	Планування грошових потоків	Уникнення касових розривів
		Формування резерву ліквідності	Створення страхового запасу коштів	Зниження фінансових ризиків
2	Оптимізація структури капіталу	Збільшення власного капіталу	Реінвестування прибутку	Зміцнення фінансової стійкості
		Зменшення позикового капіталу	Погашення короткострокових зобов'язань	Зниження фінансового навантаження
		Диверсифікація джерел фінансування	Залучення довгострокових ресурсів	Підвищення фінансової гнучкості
3	Управління дебіторською заборгованістю	Впровадження кредитної політики	Встановлення лімітів та перевірка клієнтів	Зменшення простроченої заборгованості

		Надання знижок за швидку оплату	Мотивація клієнтів	Прискорення обігу коштів
		Автоматизація обліку	Використання програмних рішень	Підвищення контролю
4	Управління кредиторською заборгованістю	Оптимізація строків розрахунків	Переговори з постачальниками	Покращення ліквідності

Продовження таблиці 3.1

		Планування платежів	Графіки оплат	Уникнення прострочень
		Використання комерційного кредиту	Відстрочка платежів	Залучення безкоштовних ресурсів
5	Управління запасами	Оптимізація обсягів запасів	Впровадження нормування	Вивільнення оборотних коштів
		Контроль обігу запасів	Аналіз оборотності	Зменшення надлишків
6	Управління основними засобами	Оновлення основних засобів	Інвестування в нове обладнання	Підвищення продуктивності
		Технічний аудит	Регулярна оцінка стану	Зниження витрат на ремонт
		Оптимізація використання	Підвищення завантаження	Зростання фондівіддачі
7	Управління витратами	Бюджетування витрат	Планування та контроль	Зниження витрат
		Впровадження сучасних методів аналізу	ABC-аналіз, CVP-аналіз	Підвищення ефективності
		Оптимізація витрат	Скорочення непродуктивних витрат	Зростання прибутку
8	Цифровізація управління	Автоматизація фінансового обліку	Впровадження ERP-систем	Оперативність управління
		Використання аналітики	Фінансове прогнозування	Підвищення якості рішень
9	Стратегічне планування	Розробка фінансової стратегії	Довгострокове планування	Стабільний розвиток
		Оцінка інвестиційних проєктів	Аналіз ефективності	Зростання капіталу
		Формування резервів	Створення фінансових запасів	Зниження ризиків

Запропонована система заходів має комплексний характер і охоплює всі ключові напрями управління фінансовим потенціалом підприємства. Її реалізація дозволить підвищити ліквідність, фінансову стійкість, ефективність використання ресурсів та забезпечити зростання прибутковості ТОВ «Білий берег».

Однією з ключових проблем ТОВ «Білий берег» є недостатній рівень абсолютної ліквідності та обмежений запас платоспроможності. З метою її підвищення доцільно впровадити такі заходи:

- оптимізувати структуру оборотних активів, зокрема збільшити частку грошових коштів та їх еквівалентів;
- впровадити систему планування грошових потоків, що дозволить уникнути касових розривів;
- контролювати надходження платежів, що забезпечить своєчасне виконання зобов'язань;
- сформувати резерву ліквідності, яка може бути використаний у разі фінансових труднощів.

Впровадження зазначених заходів дозволить підвищити рівень фінансової гнучкості товариства та знизити ризик неплатоспроможності.

Також, товариство має певну залежність від позикових коштів, що створює фінансові ризики. У зв'язку з цим важливим напрямом є оптимізація структури капіталу. Основними заходами можуть бути:

- збільшення частки власного капіталу за рахунок реінвестування прибутку;
- зменшення короткострокових зобов'язань, що дозволить знизити фінансове навантаження;
- диверсифікація джерел фінансування, включаючи використання довгострокових кредитів або інвестицій;
- контроль вартості капіталу, з метою мінімізації витрат на обслуговування боргу.

На нашу думку, саме раціональна структура капіталу дозволить товариству знизити фінансові ризики та підвищити інвестиційну привабливість.

Незважаючи на позитивну динаміку скорочення строків погашення дебіторської заборгованості, існує необхідність подальшого вдосконалення управління розрахунками з покупцями. Тут доцільно впровадити:

- систему кредитної політики підприємства (встановлення лімітів, перевірка контрагентів);
- застосування штрафних санкцій за прострочення платежів;
- надання знижок за дострокову оплату;

- автоматизацію обліку дебіторської заборгованості.

Дані заходи дозволять зменшити обсяг прострочених боргів та прискорити обіг грошових коштів.

Наступним заходом є раціональне управління кредиторською заборгованістю що дозволить товариству ефективно використовувати ресурси. Пропонуємо основні напрями, а саме:

- використання коштів постачальників без погіршення ділової репутації;
- узгодження більш вигідних умов розрахунків;
- планування графіків платежів;
- недопущення простроченої заборгованості.

Загальновідомо, що баланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю сприяє покращенню ліквідності товариства.

Незважаючи на зростання фондівіддачі, рівень зносу основних засобів залишається великим. У зв'язку пропонуємо:

- здійснювати поступове оновлення основних засобів;
- впроваджувати енергоефективні технології;
- оптимізувати завантаження виробничих потужностей;
- проводити регулярний технічний аудит обладнання.

Ці заходи дозволять підвищити продуктивність та знизити витрати товариства.

Зростання показників рентабельності є позитивним чинником, однак для його закріплення необхідно:

- впровадити систему бюджетування витрат;
- контролювати собівартість продукції;
- оптимізувати адміністративні та операційні витрати;
- впроваджувати сучасні методи управління витратами (ABC-аналіз, CVP-аналіз).

Це дозволить товариству підвищити конкурентоспроможність на ринку та збільшити прибутковість.

Крім цього, сучасні умови вимагають впровадження інформаційних технологій у фінансове управління. Тут доцільно було б зробити наступне:

- автоматизувати фінансовий облік;
- впровадити ERP-системи;
- використовувати аналітичні інструменти для прогнозування;
- забезпечити оперативний доступ до фінансової інформації.

Завдяки цим заходам підвищиться прийняття управлінських рішень та їх обґрунтованість.

Для забезпечення довгострокового розвитку підприємству необхідно:

- розробити фінансову стратегію;
- здійснювати прогнозування доходів і витрат;
- оцінювати інвестиційні проекти;
- формувати резерви на випадок кризових ситуацій.

Стратегічний підхід до управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег» передбачає орієнтацію на довгостроковий розвиток підприємства, забезпечення його фінансової стійкості та підвищення ефективності використання ресурсів в умовах змінного зовнішнього середовища. На відміну від оперативного управління, яке спрямоване на вирішення поточних завдань, стратегічне управління базується на формуванні системи довгострокових цілей, прогнозуванні фінансових результатів та адаптації підприємства до можливих ризиків та викликів. Для ТОВ «Білий берег» такий підхід є особливо важливим, оскільки підприємство демонструє позитивну динаміку розвитку, проте має певні обмеження у сфері ліквідності, структури капіталу та оновлення основних засобів.

Ключовим елементом стратегічного підходу є формування фінансової стратегії, яка визначає основні напрями формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Вона повинна бути спрямована на підвищення рентабельності, забезпечення достатнього рівня ліквідності, оптимізацію структури капіталу та мінімізацію фінансових ризиків. Важливу роль відіграє довгострокове фінансове планування, що включає прогнозування доходів та витрат, руху грошових коштів, а також потреби у фінансуванні. Це дозволяє

підприємству своєчасно реагувати на можливі зміни та уникати фінансових труднощів.

Не менш важливим є стратегічне управління фінансовими ризиками, яке передбачає їх ідентифікацію, оцінку та розробку заходів щодо мінімізації. Для ТОВ «Білий берег» актуальними є ризики ліквідності, залежності від позикового капіталу та ринкові ризики, тому доцільним є створення системи моніторингу та контролю за їх рівнем. Поряд із цим значну роль відіграє інвестиційна стратегія, спрямована на оновлення основних засобів, впровадження нових технологій та підвищення ефективності виробництва, що в кінцевому результаті сприятиме зростанню прибутковості підприємства.

Важливою складовою стратегічного підходу є також оптимізація структури капіталу в довгостроковій перспективі, яка передбачає збільшення частки власного капіталу, зниження залежності від позикових ресурсів та забезпечення фінансової рівноваги. Ефективна реалізація стратегії неможлива без впровадження системи стратегічного контролю, що включає визначення ключових показників ефективності, регулярний аналіз результатів діяльності та коригування управлінських рішень. Додатково вагомим напрямом є цифровізація фінансового управління, яка забезпечить автоматизацію обліку, підвищить точність прогнозування та оперативність прийняття рішень.

Таким чином, стратегічний підхід до управління фінансовим потенціалом дозволить ТОВ «Білий берег» забезпечити стабільний розвиток, підвищити ефективність використання фінансових ресурсів, зміцнити фінансову стійкість та конкурентні позиції на ринку, а також створити основу для довгострокового економічного зростання.

Можем зробити висновок, що підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег» потребує комплексного підходу, що включає удосконалення управління ліквідністю, оптимізацію структури капіталу, підвищення ефективності використання ресурсів та впровадження сучасних управлінських технологій.

Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству зміцнити фінансову стійкість, підвищити прибутковість діяльності та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

3.2 Економічне обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом товариства

Реалізація запропонованих, у підрозділі 3.1, заходів потребує економічного обґрунтування з метою визначення їх доцільності та впливу на фінансові результати товариства. Основну увагу приділимо оцінці ефекту від підвищення ліквідності, прискорення оборотності активів, оптимізації структури капіталу та зниження витрат.

Економічне обґрунтування запропонованих заходів, щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег», здійснено на основі фактичних показників діяльності підприємства за 2025 рік. Для розрахунків використаємо реальні дані фінансової звітності товариства.

Першим розрахуємо економічний ефект від прискорення оборотності дебіторської заборгованості

За результатами аналізу, у другому розділі нашої роботи, строк погашення дебіторської заборгованості товариства у 2025 році скоротився до 28 днів. За рахунок запропонованих заходів, у підрозділі 3.1 нашої роботи, можна додатково зменшити дебіторську заборгованість до 26 днів.

Економічний ефект визначимо за формулою:

$$E = (\text{Виручка} / 365) \times \Delta D \quad (3.1)$$

де: ΔD - зменшення кількості днів дебіторської заборгованості.

Річна виручка товариства у 2025 році становила 177615 тис. грн.

В такому випадку, економічний ефект від зменшення дебіторської заборгованості складе:

$$E = (177615/365) \times (28 - 26) = 973,2 \text{ тис. грн.}$$

Отже, товариство зможе вивільнити близько 973,2 тис. грн. оборотних коштів, що підвищить ліквідність та зменшить потребу в залученні позикових ресурсів.

Другим важливим напрямом є оптимізація управління матеріальними запасами. Виходячи з наявного рівня оборотності та можливості його підвищення до економічно обґрунтованого значення, розрахуємо ефект у вигляді вивільнення коштів із запасів.

Коефіцієнт оборотності запасів у 2025 році зріс до 1,28, однак, за рахунок впровадження запропонованих заходів можна його підвищення до 1,38.

Ефект від прискорення оборотності запасів визначимо за формулою:

$$E = (\text{Собівартість} / \text{Коб1}) - (\text{Собівартість} / \text{Коб2}) \quad (3.2)$$

Собівартості реалізованої продукції товариства у 2025 році склала 148825,0 тис. грн. Отже:

$$E = (148825,0 / 1,28) - (148825,0 / 1,38) = 116269,5 - 107844,2 = 8425,3 \text{ тис. грн.}$$

Отриманий результат 8425,3 тис. грн. свідчить про значний резерв підвищення ефективності використання оборотних активів без негативного впливу на виробничий процес.

Третій напрям передбачає зниження загальних витрат товариства на 2% за рахунок заходів з оптимізації управлінських, виробничих та адміністративних витрат.

$$E = 148825 \times 0,02 = 2976,5 \text{ тис. грн.}$$

Враховуючи загальну собівартість продукції товариства у 2025 році економічний ефект від реалізації цього заходу становитиме 2976,5 тис. грн. Даний результат безпосередньо вплине на зростання фінансового результату та підвищення рівня рентабельності діяльності товариства.

Наступним елементом є оцінка ефекту від підвищення рентабельності активів товариства. Рентабельність активів у 2025 році зросла до 5,01%. За рахунок впроваджених заходів прогнозується її підвищення до 5,5%. Вартість активів товариства у 2025 році становила 74115 тис. грн. Отже, додатковий прибуток складе:

$$\Delta\Pi = 74115 \times (0,055 - 0,0501) = 363,1 \text{ тис. грн.}$$

За умови зростання рентабельності активів 5,01% до 5,5% товариство може отримати додатковий прибуток у розмірі 363,1 тис. грн., що свідчитиме про ефективніше використання наявних ресурсів.

Окрему увагу, нами приділено оптимізації структури капіталу, зокрема зменшенню обсягу позикових коштів. Зменшення позикових коштів дозволить скоротити витрати на обслуговування боргу. Обсяг позикових коштів товариства на кінець 2025 року становить 19470 тис. грн, а ставка - 15%.

Річні витрати товариства на обслуговування боргу становлять:

$$B = 19470 \times 0,15 = 2921 \text{ тис. грн.}$$

Пропонуємо, за рахунок запропонованих заходів, зменшити позикові кошти на 10%.

$$E = 19470 \times 0,10 \times 0,15 = 292,1 \text{ тис. грн.}$$

За умови скорочення позикового капіталу на 10% товариство зможе знизити витрати на обслуговування боргу на 292,1 тис. грн. Це сприятиме зменшенню фінансового навантаження та підвищить фінансову стійкість товариства.

Отже, загальний економічний ефект від запропонованих заходів становитиме:

$$\text{Езаг} = 973,2 + 8425,3 + 2976,5 + 363,1 + 292,1 = 13030,2 \text{ тис. грн.}$$

Узагальнення розрахунків показало, що сукупний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів становить 13030,2 тис. грн. Такий результат є суттєвим і підтверджує високу ефективність запропонованих управлінських рішень.

Отже, проведене економічне обґрунтування доводить, що реалізація комплексу заходів щодо вдосконалення управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег» є доцільною та економічно вигідною. Вона дозволить не лише покращити поточні фінансові показники товариства, але й створить передумови для його стабільного розвитку в довгостроковій перспективі.

Однак, реалізація запропонованих заходів щодо вдосконалення управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег» передбачає не лише отримання значного економічного ефекту, але й виникають певні ризики, які можуть вплинути на кінцеві результати діяльності товариства. У зв'язку з цим важливим етапом є їх ідентифікація, оцінка та розробка відповідних заходів їх мінімізації. У сучасних умовах господарювання ризик виступає невід'ємною складовою будь-якої управлінської діяльності, особливо у сфері фінансового менеджменту, де прийняття рішень безпосередньо пов'язане з невизначеністю зовнішнього середовища, змінами ринкової кон'юнктури та обмеженістю ресурсів. Для ТОВ «Білий берег» найбільш актуальними є фінансові, операційні, інвестиційні та зовнішні ризики, що обумовлено специфікою його діяльності та результатами проведеного фінансового аналізу.

Фінансові ризики пов'язані передусім із можливістю втрати платоспроможності, недостатністю грошових коштів, а також змінами вартості залучених ресурсів. Враховуючи, що підприємство має відносно невисокий рівень абсолютної ліквідності та залежить від позикового капіталу, існує ризик виникнення касових розривів у процесі реалізації запропонованих заходів, зокрема при оптимізації структури активів або скороченні дебіторської заборгованості.

Крім того, можливе підвищення процентних ставок на фінансовому ринку, що може збільшити витрати на обслуговування боргу, що негативно вплине на фінансові результати товариства. Для мінімізації таких ризиків доцільно впровадити систему бюджетування грошових потоків, що дозволить прогнозувати надходження та витрати коштів, а також формувати резерв ліквідності для покриття можливого тимчасового дефіциту фінансових ресурсів.

Операційні ризики виникають у процесі здійснення господарської діяльності та пов'язані з можливими порушеннями виробничого процесу, постачання, реалізації продукції та управління ресурсами. Зокрема, при оптимізації рівня запасів існує ризик їх надмірного скорочення, що може призвести до перебоїв у виробництві або затримок у виконанні замовлень. Також, зниження витрат може негативно вплинути на якість продукції або рівень обслуговування клієнтів, що, у свою чергу, позначиться на репутації товариства. З метою зниження операційних ризиків необхідно забезпечити збалансований підхід до управління запасами, впровадити систему контролю якості та здійснювати постійний моніторинг виробничих процесів.

На нашу думку, значну увагу слід приділити ризикам, пов'язаним з управлінням дебіторською заборгованістю. Посилення кредитної політики товариства, зокрема скорочення строків відстрочки платежів або запровадження жорсткіших умов співпраці, може призвести до втрати частини клієнтів або зменшення обсягів реалізації. Водночас існує ризик неповернення дебіторської заборгованості, що негативно впливає на ліквідність товариства. Для мінімізації цих ризиків доцільно проводити попередню оцінку платоспроможності контрагентів, встановлювати індивідуальні кредитні ліміти, застосовувати систему

знижок за дострокову оплату та використовувати сучасні інструменти контролю за станом розрахунків.

Інвестиційні ризики пов'язані з реалізацією заходів щодо оновлення основних засобів, впровадження нових технологій та модернізації виробництва. Основною загрозою є можливість недосягнення запланованого економічного ефекту або перевищення витрат на реалізацію інвестиційних проектів. Крім того, існує ризик тривалого періоду окупності вкладень, що може негативно вплинути на фінансову стійкість товариства. У зв'язку з цим, необхідно здійснювати ретельний відбір інвестиційних проектів на основі їх економічної ефективності, використовувати методи оцінки інвестицій, а також впроваджувати поетапне фінансування інвестиційних програм.

Зовнішні ризики обумовлені впливом факторів, що не залежать від діяльності товариства. Вони виникають при зміні економічної ситуації, інфляційними процесами, коливанням валютних курсів, змінами податкового законодавства та посиленням конкуренції на ринку. Враховуючи нестабільність економічного середовища, ці ризики мають високий рівень впливу на діяльність товариства. Для їх зниження доцільно використовувати інструменти стратегічного планування, диверсифікацію діяльності, формування фінансових резервів та постійний моніторинг зовнішнього середовища.

Ефективне управління ризиками передбачає не лише їх ідентифікацію, але й оцінку рівня впливу та ймовірність виникнення. Для цього доцільно використовуватися матричний підхід, який дозволяє класифікувати ризики за ступенем їх значущості та визначити пріоритетність заходів щодо їх мінімізації. Найбільш критичними для ТОВ «Білий берег» є фінансові, інвестиційні та зовнішні ризики, що потребують першочергової уваги з боку керівництва товариства.

Поряд із оцінкою ризиків важливим є організаційне забезпечення впровадження запропонованих заходів. Воно передбачає формування ефективної системи управління, яка забезпечить реалізацію стратегічних і тактичних цілей товариства. Перш за все, необхідно визначити відповідальних осіб за реалізацію кожного напрямку, зокрема фінансову службу, бухгалтерію, економічний відділ та

керівництво товариства. Важливим є також розподіл функцій та повноважень між структурними підрозділами, що дозволить уникнути дублювання робіт та підвищити ефективність управління.

Процес впровадження заходів доцільно здійснювати поетапно. На першому етапі пропонуємо провести детальний аналіз поточного фінансового стану підприємства, визначити проблемні зони та сформулювати пріоритетні напрями вдосконалення. На другому етапі необхідно впроваджувати заходи, зокрема оптимізацію структури капіталу, впровадження системи бюджетування, удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також автоматизацію фінансового обліку. Третій етап включає контроль та оцінку результатів, що передбачає порівняння фактичних показників із запланованими та коригування управлінських рішень у разі необхідності.

Важливу роль у забезпеченні ефективності впровадження заходів відіграє система контролю, яка повинна базуватися на використанні ключових показників ефективності (KPI), таких як рівень ліквідності, рентабельність, оборотність активів, структура капіталу тощо. Регулярний моніторинг цих показників дозволить своєчасно виявляти відхилення та прийняти відповідні управлінські рішення.

Додатковим фактором підвищення ефективності управління є використання сучасних інформаційних технологій, які забезпечують автоматизацію фінансових процесів, підвищують точність обліку та спрощують аналіз даних. Впровадження ERP-систем, програм фінансового планування та аналітичних інструментів дозволить підвищити оперативність прийняття рішень та знизити ймовірність помилок.

Нами розроблена система оцінки ризиків діяльності ТОВ «Білий берег», які наведені в таблиці 3.2.

Дані таблиці 3.2 свідчать, що найбільш критичними для ТОВ «Білий берег» є ризики ліквідності, фінансові, інвестиційні та зовнішні ризики, що мають високий рівень впливу на діяльність товариства.

Таблиця 3.2 - Оцінка ризиків діяльності ТОВ «Білий берег» за рівнем ймовірності та впливу

№ п/п	Вид ризику	Характеристика	Ймовірність	Вплив	Рівень ризику
1	Фінансові	Низький рівень абсолютної ліквідності, коефіцієнт покриття на межі нормативу	середня	високий	високий
2	Ризик зносу основних засобів	Коефіцієнт зносу - 0,4, потреба в оновленні активів	середня	високий	високий
3	Ризик ефективності використання активів	Позитивна динаміка фондоддачі, але залежність від інтенсивності використання	низька	середній	середній
4	Ризик ліквідності	Недостатній рівень грошових коштів, незважаючи на зростання показників	висока	високий	високий
5	Інвестиційний ризик	Необхідність оновлення основних засобів та вкладень у розвиток	середня	високий	високий
6	Ризик структури капіталу	Залежність від позикових коштів	середня	середній	середній
7	Операційні ризики	Можливі перебої через оптимізацію витрат і ресурсів	середня	середній	середній
8	Зовнішні ризики	Вплив економічної ситуації, інфляції, ринку	висока	високий	високий

Їх виникнення пов'язане з недостатнім рівнем ліквідності, потребою в оновленні основних засобів та залежністю від зовнішніх факторів. Водночас ризики ефективності використання активів та операційні ризики мають середній рівень, що свідчить про відносно стабільну діяльність товариства.

Таким чином, оцінка ризиків та належне організаційне забезпечення є необхідними умовами успішної реалізації заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег». Комплексний підхід до управління ризиками, поєднаний із чітко налагодженою системою організації та контролю, дозволить товариству мінімізувати можливі негативні наслідки та досягти запланованих результатів. У результаті впровадження запропонованих

заходів товариство зможе підвищити рівень фінансової стійкості, покращити ліквідність, забезпечити зростання прибутковості та зміцнити свої позиції на ринку, що створить основу для його довгострокового розвитку.

РОЗДІЛ 4

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

4.1 Долікарська допомога при ураженні електричним струмом

При ураженні електричним струмом необхідно якомога швидше звільнити потерпілого від струмопровідних частин обладнання. Дотик до струмопровідних частин (мережі під напругою) у більшості випадків призводить до судом м'язів, тобто людина самостійно не в змозі відірватися від провідника. Тому необхідно швидко відключити ту частину електрообладнання, до якої доторкається людина. Будь-яке зволікання при наданні допомоги, а також невміння того, хто допомагає, надати кваліфіковану допомогу, призводить до загибелі людини, яка знаходиться під дією струму.

При звільненні потерпілих від струмопровідних частин або проводу в електроустановках напругою до 1000 В відключають струм, використовуючи сухий одяг, палицю, дошку, шапку, сухі рукавиці, рукав одягу, діелектричні рукавиці. Провідники перерізають інструментом з ізольованими ручками, перерубують сокирою з дерев'яним сухим топорищем.

Потерпілого можна також відтягнути від струмопровідних частин за одяг, уникаючи дотику до навколишніх металевих предметів та до відкритих частин тіла потерпілого. Відтягуючи потерпілого за ноги, не можна торкатися його взуття, оскільки воно може бути сирим і стає провідником електричного струму. Той, хто надає допомогу, повинен одягнути діелектричні рукавиці або обмотати їх шарфом, натягнути на них рукав піджака або пальта. Можна також ізолювати себе, ставши на гумовий килимок, суху дошку тощо.

Після звільнення потерпілого від дії струму потрібно відразу ж надати йому необхідну медичну допомогу. Виділяють три стани людського організму внаслідок дії електроструму:

– I стан – потерпілий при свідомості.. Якщо потерпілий знаходиться при свідомості, його треба покласти у зручне положення і до прибуття лікаря

забезпечити спокій, обов'язково спостерігаючи задиханням і пульсом. Не можна дозволяти потерпілому рухатись, продовжувати роботу. Якщо лікаря швидко викликати не можна, необхідно терміново доставити потерпілого у медичний пункт.

– II стан – потерпілий непритомний, але дихає. Його необхідно покласти, розстебнути одяг, забезпечити приплив свіжого повітря, дати понюхати нашатирний спирт, бризнути на нього водою і забезпечити спокій. У той же час потрібно викликати лікаря. Якщо потерпілий дихає погано, рідко і судомно, йому необхідно робити штучне дихання і непрямий масаж серця.

– III стан – потерпілий не дихає або дихає з перервами, уривчасто. У разі відсутності в потерпілого ознак життя не можна вважати його померлим. Якщо в такому стані потерпілому не буде надано негайну першу допомогу у вигляді штучного дихання і зовнішнього масажу серця, то настане смерть. Оживлення організму, ураженого електричним струмом, може бути проведено кількома способами. Всі вони базуються на штучному диханні. Починати штучне дихання слід негайно після вивільнення потерпілого від електричного струму і проводити безперервно до досягнення позитивного результату. Штучне дихання необхідно робити безперервно, до прибуття лікаря.

Переносити потерпілого до іншого місця треба тільки в тих випадках, коли йому, чи особі, яка надає допомогу, продовжує загрозовувати небезпека.

Якщо потерпілий після звільнення від дії електричного струму і надання медичної допомоги прийшов до тями, його не слід одного відправляти додому або допускати до роботи. Такого потерпілого слід доставити в лікувальний заклад, де за ним буде встановлено спостереження, так як наслідки від впливу електричного струму можуть проявитися через кілька годин і привести до більш важких наслідків.

Ураженого електричним струмом можна визнати померлим тільки за наявності видимих тяжких зовнішніх ушкоджень: роздроблення черепа у разі падіння чи обпалення всього тіла. В інших випадках констатує смерть лише в лікарні.

4.2 Проведення інструктажів з охорони праці

Працівники, під час прийняття на роботу та періодично, повинні проходити на підприємстві інструктажі з питань охорони праці, надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також з правил поведінки та дій при виникненні аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих.

За характером і часом проведення інструктажі з питань охорони праці (далі – інструктажі) поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий та цільовий.

Вступний інструктаж проводиться:

- з усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

- з працівниками інших організацій, які прибули на підприємство і беруть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи для підприємства;

- з учнями та студентами, які прибули на підприємство для проходження трудового або професійного навчання;

- з екскурсантами у разі екскурсії на підприємство.

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці або іншим фахівцем відповідно до наказу (розпорядження) по підприємству, який в установленому Типовим положенням порядку проходів навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або в приміщенні, що спеціально для цього обладнано, з використанням сучасних технічних засобів навчання, навчальних та наочних посібників за програмою, розробленою службою охорони праці з урахуванням особливостей виробництва. Програма та тривалість інструктажу затверджуються керівником підприємства.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці (додаток 5), який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

Первинний інструктаж проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) на підприємство або до фізичної особи, яка використовує найману працю;
- який переводиться з одного структурного підрозділу підприємства до іншого;
- який виконуватиме нову для нього роботу;
- відрядженим працівником іншого підприємства, який бере безпосередню участь у виробничому процесі на підприємстві.

Первинний інструктаж проводиться з учнями, курсантами, слухачами та студентами навчальних закладів до початку трудового або професійного навчання.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за діючими на підприємстві інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

Повторний інструктаж.

Повторний інструктаж на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться в терміни, визначені нормативно-правовими актами з охорони праці, які діють у галузі, або роботодавцем (фізичною особою, яка використовує найману працю) з урахуванням конкретних умов праці, але не рідше:

- на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці;
- для решти робіт - 1 раз на 6 місяців.

Позаплановий інструктаж.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;

– при зміні технологічного процесу, або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;

– при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

– при перерві в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж з учнями, студентами, курсантами, слухачами проводиться під час проведення трудового і професійного навчання при порушеннях ними вимог нормативно - правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо.

Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

Цільовий інструктаж.

Цільовий інструктаж проводиться з працівниками:

– при ліквідації аварії або стихійного лиха;

– при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер) або фізична особа, яка використовує найману працю.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів та їх допуск до роботи, особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, цільовий інструктаж реєструється в цьому наряді-допуску, а в журналі реєстрації інструктажів не обов'язково.

ВИСНОВКИ

У сучасних умовах розвитку економіки ефективне управління фінансовим потенціалом підприємства набуває особливої актуальності, оскільки саме від рівня його сформованості та використання залежить фінансова стійкість, конкурентоспроможність та здатність до довгострокового розвитку. У нашій роботі було здійснено комплексне дослідження теоретичних засад, а також, проведено аналіз фінансового потенціалу та обґрунтовано напрями підвищення ефективності управління ним на прикладі ТОВ «Білий берег».

У першому розділі нашої роботи досліджено сутність фінансового потенціалу підприємства як складної багатокомпонентної економічної категорії. Встановлено, що фінансовий потенціал являє собою сукупність фінансових ресурсів підприємства, а також можливостей їх формування, розподілу та ефективного використання з метою забезпечення стабільної діяльності та розвитку. Обґрунтовано, що фінансовий потенціал відіграє ключову роль у системі управління підприємством, оскільки визначає його платоспроможність, ліквідність, інвестиційну привабливість та здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім викликам. Крім того, узагальнено основні методичні підходи до оцінювання фінансового потенціалу, які передбачають використання системи показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, зокрема показників ліквідності, платоспроможності, рентабельності, ділової активності та ефективності використання активів. Встановлено, що комплексний підхід до оцінки дозволяє більш повно відобразити реальний стан підприємства та виявити резерви його розвитку.

У другому розділі здійснено аналіз фінансового потенціалу та оцінку ефективності його управління в ТОВ «Білий берег». Проведена загальна характеристика господарської діяльності підприємства дозволила визначити основні напрями його функціонування та особливості формування фінансових ресурсів. Аналіз фінансового стану показав, що підприємство у 2024-2025 роках

демонструє позитивну динаміку розвитку. Зокрема, спостерігається зростання показників рентабельності, що свідчить про підвищення ефективності використання активів та власного капіталу. Також відзначається покращення показників ділової активності, що проявляється у прискоренні оборотності активів, дебіторської заборгованості та запасів.

Водночас проведений аналіз виявив ряд проблемних напрямків. Зокрема, коефіцієнти ліквідності залишаються на недостатньому рівні, що свідчить про обмеженість грошових ресурсів та ризик виникнення труднощів із виконанням поточних зобов'язань. Крім того, товариство має певну залежність від позикового капіталу, що підвищує фінансові ризики. Окрему увагу привертає рівень зносу основних засобів, який є відносно високим і потребує оновлення матеріально-технічної бази. Таким чином, незважаючи на загальну позитивну динаміку, підприємство потребує вдосконалення системи управління фінансовим потенціалом.

У третьому розділі роботи нами розроблено комплекс заходів щодо підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом ТОВ «Білий берег». Зокрема, запропоновано удосконалити управління ліквідністю шляхом оптимізації структури оборотних активів та впровадження системи бюджетування грошових потоків. Значну увагу приділено оптимізації структури капіталу, яка передбачає зменшення залежності від позикових ресурсів та підвищення частки власного капіталу. Також запропоновано заходи щодо підвищення ефективності управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, оптимізації запасів, зниження витрат та підвищення рентабельності.

Важливим елементом дослідження стало економічне обґрунтування запропонованих заходів. Розрахунки, проведені на основі фактичних даних підприємства, показали, що їх реалізація дозволить отримати значний економічний ефект у розмірі 13030,2 тис. грн. Основними джерелами цього ефекту є вивільнення оборотних коштів за рахунок прискорення оборотності дебіторської заборгованості та запасів, зниження витрат, підвищення ефективності використання активів та скорочення витрат на обслуговування позикового

капіталу. Отримані результати свідчать про високу ефективність запропонованих заходів та їх практичну доцільність.

Окрему увагу приділено оцінці ризиків, пов'язаних із реалізацією запропонованих заходів. Встановлено, що найбільш суттєвими для товариства є фінансові, інвестиційні, ризики ліквідності, а також зовнішні ризики, зумовлені нестабільністю економічного середовища. Для мінімізації їх впливу запропоновано впровадження системи управління ризиками, яка включає їх ідентифікацію, оцінку та розробку заходів щодо зниження негативних наслідків. Крім того, обґрунтовано організаційне забезпечення впровадження заходів, яке передбачає поетапну реалізацію змін, визначення відповідальних осіб, використання системи контролю та застосування сучасних інформаційних технологій.

Таким чином, проведене дослідження підтвердило, що ефективне управління фінансовим потенціалом є важливою умовою забезпечення стабільного розвитку товариства. Запропоновані у роботі заходи мають комплексний характер і спрямовані на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, а також зміцнення фінансової стійкості та зростання прибутковості. Їх реалізація дозволить ТОВ «Білий берег» покращити основні фінансово-економічні показники, підвищити рівень ліквідності, зменшити фінансові ризики та зміцнити конкурентні позиції на ринку.

Отже, мету дослідження досягнуто, поставлені завдання виконано у повному обсязі. Отримані результати мають теоретичне та практичне значення та можуть бути використані у діяльності товариства для вдосконалення управління фінансовим потенціалом, а також у подальших наукових дослідженнях у сфері фінансового менеджменту.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент : підручник. К. : Ніка-Центр, 2018. 656 с.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів : підручник. К. : НІОС, 2019. 416 с.
3. Гудзь О.Є. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2020. 384 с.
4. Дроб'язко А.А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2021. 312 с.
5. Коваленко О.В. Управління фінансовим потенціалом підприємства : монографія. Харків : ХНЕУ, 2020. 280 с.
6. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування : навч. посіб. Дніпро : Пороги, 2019. 224 с.
7. Мних Є.В. Фінансовий аналіз : підручник. К. : Знання, 2018. 536 с.
8. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник. К. : КНЕУ, 2021. 600 с.
9. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. К. : Знання, 2019. 654 с.
10. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : підручник. К. : КНЕУ, 2020. 554 с.
11. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2019. 912 с.
12. Сопко В.В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2018. 448 с.
13. Гриньова В.М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2020. 368 с.
14. Єфименко Т.І. Фінансова наука в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. К. : ДННУ «Академія фінансового управління», 2021. 488 с.
15. Кирич Н., Юрик Н. Є., Шведа Н. М. Конкурентні переваги як основа успішної стратегії розвитку організації. Соціально- економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2 (25). С. 334-344.

16. Кужда Т., Шведа Н., Юрик Н. Застосування інформаційних технологій при бізнес-аналізі діяльності організації в кризових умовах. Галицький економічний вісник. 2023. Том 81. № 2. С 96-105.

17. Кирич Н.Б., Мосій О.Б. Фінансово-господарська стабільність функціонування підприємств, як важливий аспект сталого розвитку України. *Review of transport economics and management*. Дніпро: Український державний університет науки і технологій (Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка Всеволода Лазаряна), 2023, Випуск 10(26), С.85-93.

18. Кирич Н.Б., Мосій О.Б., Машлій Г.Б., Горбатюк В.В. Зміни управлінських процесів в організаціях, викликані війною в Україні. *Економічний простір*, 2024, (190), С. 311-315.

19. Кирич Н.Б. Розвиток потенціалу підприємства як елемент макроекономічної стабілізації України. *Управління розвитком економічного середовища в умовах глобальних трансформацій : збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції* (Україна, м. Харків, 06-07 лютого 2025 року) / [Електронний ресурс]. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. С. 62-64.

20. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 400 с.

21. Олійник О.В. Фінансовий аналіз підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2020. 280 с.

22. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.

23. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI.

24. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.

25. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.

26. Офіційний сайт Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 16.01.2026).

27. Офіційний сайт Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua> (дата звернення: 10.01.2026).

28. Офіційний сайт Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 16.02.2026).

29. Навчально-методичний посібник до практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності, основи охорони праці» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» усіх спеціальностей та форм навчання / Укладачі: Гурик О.Я., Окіпний І.Б., Сенчишин В.С., Мариненко С.Ю., Король О.І. Тернопіль, ТНТУ ім. І. Пулюя, 2025, 123 с

30. Портал фінансової звітності підприємств України. URL: <https://smida.gov.ua> (дата звернення: 08.01.2026).

31. Фінансова звітність ТОВ «Білий берег» за 2024-2025 роки.

32. Стручок В.С. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня магістр всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання «Безпека в надзвичайних ситуаціях». Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022, 56 с.

33. Стручок В.С. Техноекологія та цивільна безпека: навч. посіб. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022, 156 с.

ДОДАТКИ